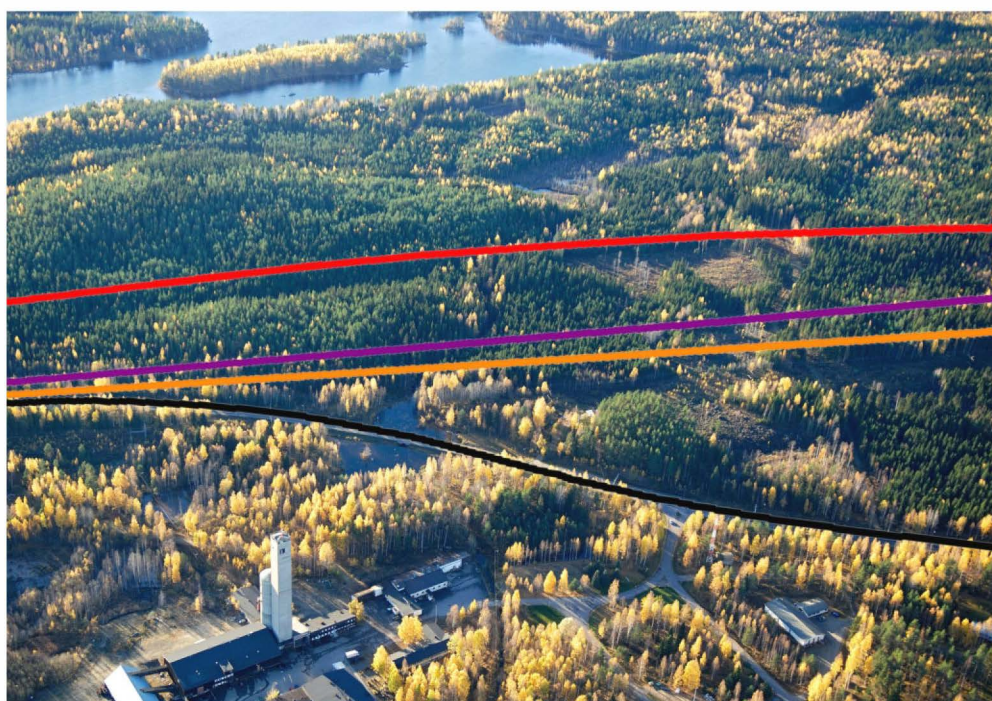

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava

Maakuntavaltuusto hyväksynyt 12.11.2007
Ympäristöministeriö vahvistanut 27.11.2008

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava

Kuopio 2009

Pohjois-Savon liiton julkaisu A:60

Kannet: Irma Toivanen
Taitto: Marja Partanen

Painosmäärä 100 kpl
Kuopio 2009

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, 70100 Kuopio
puh. 017-550 1400
e-mail: kirjaamo@pohjois-savo.fi
faksi: 017-262 5090 kirjaamo, 017-550 1428 johto

ISBN 978-952-5759-10-5
ISSN 1797-4402

Esipuhe

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa todetaan mm., että maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset liikenteen väylät ja niiden kehittämistarpeet keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kyseeseen voivat tulla sekä yksittäiset kehittämishankkeet kuten uusi tielinja tai tarvittaessa myös näitä yleispiirteisemmät yhteyksien kehittämisperiaatteet.

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava on tyypillinen em. kaltainen yksittäisen kehittämishankkeen johdosta laadittava kaava. Maankäyttö- ja rakennuslain sekä maantielain mukaan valtatie 5 Palokangas-Humalajoki tiehankkeen jatkosuunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät tielinjauksen sisällyttämistä kaavaan ja tässä tapauksessa maakuntakaavan laadintaa. Maakuntakaava antaa samalla myös edellytykset Paukarlahti-Kotalahti-Oravikoski osayleiskaavassa mm. Oravikosken taajama-alueen laajentumisalueiden osoittamiselle.

Kaavan aluevaraukset ja merkinnät perustuvat vuonna 1995 vahvistettuun Varikauden seudun pohjoisosan seutukaavaan sekä valtatie 5 Palokangas-Humalajoki tiehankkeeseen ja Paukarlahti-Kotalahti-Oravikoski osayleiskaavatyöhön liittyviin selvityksiin. Ohjevuotena kaavassa on käytetty vuotta 2030.

Maakuntakaava sisältää kaavakartan, kaavamääräykset ja kaavaselostuksen.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus hyväksyi 28.5.2007 kaavaehdotuksen lähettäväksi lausunnoille ja asetettavaksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti nähtäville.

Maakuntakaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella tehtyjen muutosten jälkeen kaavaehdotus on hyväksytty maakuntahallituksessa 22.10.2007. Maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan 12.11.2007 ja alisti kaavan edelleen ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Ympäristöministeriö vahvisti kaavan 27.11.2008.

POHJOIS-SAVON LIITTO

Markku Rossi
maakuntahallituksen puheenjohtaja

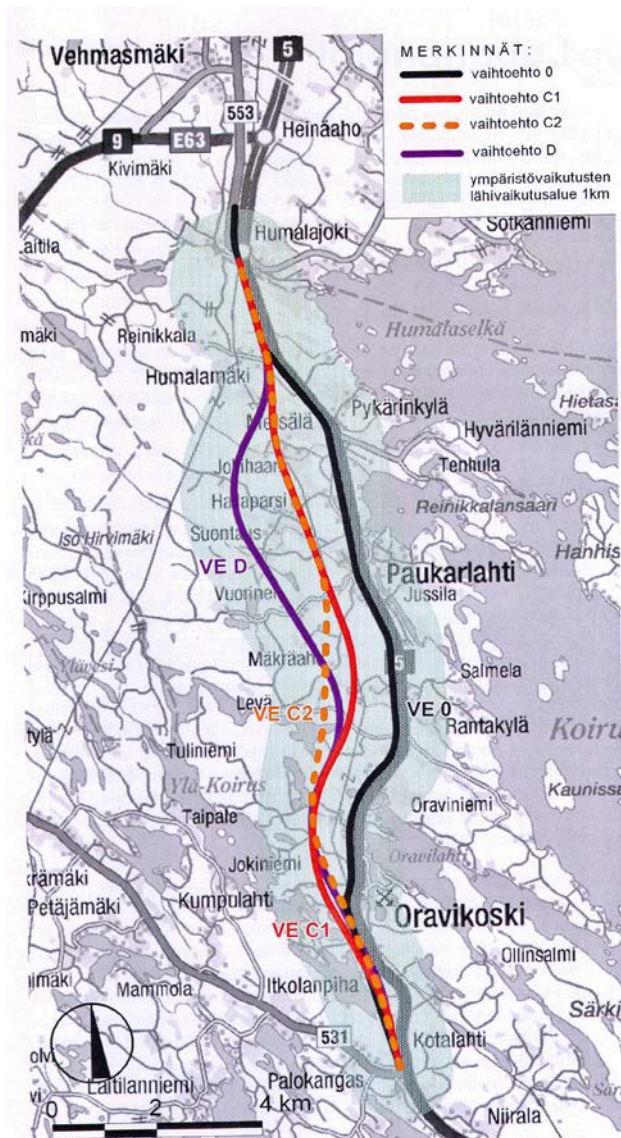
Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Tiivistelmä

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavan tarkoituksena on tarkistaa v. 1995 vahvistunut Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava valtatie 5 linjauksen ja siihen välittömästi liittyvän maankäytön osalta välillä Palokangas-Humalajoki.

Kasvavat liikennemäärät sekä tien sisältyminen ehdotettuun runkotieverkkoon edellyttävät valtatie 5 kehittämistä em. välillä siten, että se ei ole mahdollista nykyisellä paikalla aiheuttamatta merkittäviä ongelmia mm. Paukarlahden ja Oravikosken kylille. Uuden tielinjauksen rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaan voimassa olevan seutukaavan muuttamista laatimalla alueelle maakuntakaava. **Tarkasteltavan tieosuuden pituus on 16,5 km. Kaava-alue sijoittuu kokonaisuudessaan Leppävirran kuntaan.**

Maakuntakaava on laadittu rinnan tiehankkeen YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin sekä osittain Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti-osayleiskaavan laadinnan kanssa. Maakuntakaava tukeutuu selvitysten osalta em. selvitys- ja kaavoitushankkeiden tuottamaan tutkimus- ym. materiaaliin.

Tiehankkeen aiemmissa vaiheissa ja YVA-tarkastelun yhteydessä tutkittiin useita tien linjausvaihtoehtoja. Niistä valittiin lopulliseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn piiriin nykyisen tien ohella (VE0) sen länsipuolelle sijoittuvat vaihtoehdot C1, C2 ja D. Näistä vaihtoehdot C1 ja C2 ovat varsin lähellä toisiaan ja mahtuvat maakuntakaavassa saman alue-varauksen sisään. Maakuntakaavan laadinnan pohjaksi valittiin vaihtoehdot C1 ja C2 kattava linjaus seuraavin perustein:

- C2 on yhteysviranomaisen mukaan paras vaihtoehto
- C2 ja C1 vaihtoehtojen yhdistelmästä on löydettävissä h/k-suhteeltaan ja mahdollisesti myös kustannuksiltaan edullisin vaihtoehto
- Toteuttaa parhaiten runkotieverkolle asetettuja vaatimuksia

Maakuntakaavassa esitetään valtatie 5 uusi linjaus moottoritie-tasoisena runkotienä ja tien vanha linjaus seututienä. Kaavassa on osoitettu myös runkotie-eritasoliittymät Palokankaalle, Oravikoskelle ja Humalamäkeen.

Tievarausten lisäksi kaava sisältää viivamerkintöinä mm. kevyen liikenteen seuturaitit, energiansiirtolinjoja ja laivaväylän. Aluevarauksina tai alueen ominaisuuksia kuvaavien merkinnöiden kaavassa on osoitettu mm. Oravikosken taajaman uudet laajenemisalueet, kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta merkittävänä alueina Paukarlahden kyläalue ja Kota-

lahden kaivoskylä, Oravikosken teollisuus- ja työpaikka-alueet, Kotalahden kaivoksen alue, Vuorisen tärkeä pohjavesialue sekä Sotkanniemen ja Paukarlahden hyvät peltoalueet.

Kohdemerkinnöillä kaavassa on osoitettu mm. olemassa oleva Kaivantolahden uiton toiminta-paikka, Oravilahden satama ja valtakunnallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi luokitellut Melasen ja Jussilan hakamaat ja Haasianlahden laitumet.

Oravikosken taajama-alueen mitoituksessa on huomioitu taajaman pitkän aikavälin kasvunäkymät, jotka perustuvat Kuopion läheisyyden vaikutuksiin tonttikysyntänä sekä Valkeisenrannan ja Särkiniemen kaivoshankkeet. Em. lähtökohdista Oravikosken alueen väkiluvun arvioidaan kasvavan nykyisestä 350 asukkaasta 500-700 asukkaaseen kaavan ohjevuoteen 2030 mennessä.

Maakuntakaavan toteutumisen vaikutukset

Tiehankkeesta ja sen vaikutuksista maakuntakaava-alueen ihmisiin, luontoon jne. on laadittu YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava perustuu tielinjauksen vaikutuksia koskevan arvioinnin osalta ko. arviointiselostukseen.

Vaikutukset kaava-alueelle

Maakuntakaavan laadinnan pohjaksi on valittu linjausvaihtoehdot C1 ja C2 kattava tiekäytävä. Maakuntakaavavaraus yleispiirteisyydessään antaa mahdollisuudet tielinjauksen muutoksiin meluvaikutusten vähentämiseksi ja rakentamiskustannusten pienentämiseksi. Linjausvaihtoehdon valinta perustuu merkittäville osin yhteysviranomaisen lausuntoon, jossa vaihtoehdot C2 todetaan tutkituista vaihtoehdoista parhaimmaksi. Arvioinnissa ja yhteysviranomaisen lausunnossa ei noussut esille mitään sellaisia asioita, jotka olisivat esteenä linjauksen merkitsemiselle maakuntakaavaan.

Tien uudella sijoittelulla nykyisen tien länsipuolella sijaitsevaan käytävään saavutetaan ympäristön, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimisen kannalta merkittäviä hyötyjä erityisesti Paukarlahden ja Oravikosken kylien alueella. Ko. kylien alueella saavutetaan myös merkittävä parannus meluongelmiin ja näin myös alueen viihtyisyyteen asuinalueena. Oravikosken taajaman laajentumisalueet eheyttävät ja tiivistävät kylän rakennetta sekä luovat pohjaa alueen palvelujen säilymiselle ja elinkeinoelämän kehittymiselle.

Maakuntakaavan aluevaraukset tukevat kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen kehittymisedellytyksiä sekä liikenneturvallisuuden lisääntymistä.

Kaivostoimintojen alueen toteuttaminen tapahtuu kaivoslain nojalla ja sen vaikutukset lähiympäristöön tulevat arvioiduiksi ko. toiminnan lupamenettelyn yhteydessä.

Vaikutukset kaava-alueen ulkopuolelle

Maakuntakaavassa osoitettu uusi tielinjaus tulee toteutuessaan lyhentämään ajomatkaa etelästä Kuopioon sekä myös tekemään matkasta turvallisemman ja vaivattomamman. Tämä tulee merkitsemään Kuopion työssä käyntialueen laajentumista etelään ja samalla Paukarlahden sekä Oravikosken kylien houkuttelevuuden kasvua asuinalueena. Tältä osin kaavan voi katsoa osaltaan myös hajauttavan yhdyskuntarakennetta. Oravikoski ja Paukarlahti tulevat muodostumaan vaihtoehdoksi väljempää asumista haluaville, mikä osaltaan tukee Kuopion kehittymistä kasvukeskuksena.

Maakuntakaavan ja sen mahdollistaman uuden tielinjauksen vaikutukset heijastuvat myös Varkauden suuntaan jossain määrin mahdollisesti pendelöinnin lisääntymisenä.

Kaavaratkaisu erityisesti eritasoliittymien sijoittumisen osalta vaikuttaa välittömästi kaava-alueen pohjoispuolella olevan Sotkanniemen asukkaiden liikenneyhteyksiin. Lähtökohtana kaavaa laadittaessa on pidetty, että em. alueen yhteydet pohjoiseen hoidetaan tiejärjestelyn Pellesmäen liittymän kautta.

Sisällysluettelo:

Tiivistelmä	5
1. Johdanto	9
1.1 Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen suunnittelujärjestelmä	9
1.2 Pohjois-Savon seutu- ja maakuntakaavoitustilanne	10
2. Lähtökohdat ja tavoitteet	10
2.1 Kaavoitustyön lähtökohdat	10
2.2 Kaavoitettava alue	11
2.3 Kaavoitustyön kytkeytyminen muuhun maankäytön suunnitteluun	11
2.4 Ympäristö	12
2.5 Aluerakenne	13
2.6 Tavoitteet	13
3. Alueidenkäyttösuunnitelma maankäyttöluokittain	15
3.1 Yleisperiaatteet	15
3.2 Aluevarausten osoittamis- ja tulkintatapa	15
3.3 Kehittämisperiaattemerkinnät	16
3.4 Taajamatoimintojen alueet (A)	17
3.5 Kyläalueet (at)	19
3.6 Työpaikka-alueet (TP)	19
3.7 Teollisuusalueet (T)	20
3.8 Liikennealueet ja väylät	21
3.9 Luonnonsuojelualueet (S, SL)	25
3.10 Kulttuuriympäristön vaaliminen (SM, SR, MA, sr, ma)	25
3.11 Rantarakentaminen	27
3.12 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (MT)	27
3.13 Kaivostointojen alueet (EK)	28
3.14 Energiansiirtoverkosto (z)	29
3.15 Vesihuolto (j, pv, V)	29
4. Lähtökohtien ja tavoitteiden toteutuminen kaavaratkaisuissa ja sen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttösuunnitelmiin	30
5. Maakuntakaavan toteutuminen	32
6. Maakuntakaavan toteutumisen vaikutukset	36
7. Suunnittelun vaiheet ja osallistuminen	38
8. Käytetyt tutkimukset ja muut lähteet	40
9. Maakuntakaavan laadinnan organisointi	40

LIITTEET

1. Maakuntakaavan aluevaraukset ja merkinnät, s. 41
2. Muutokset Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan nähden, s. 42

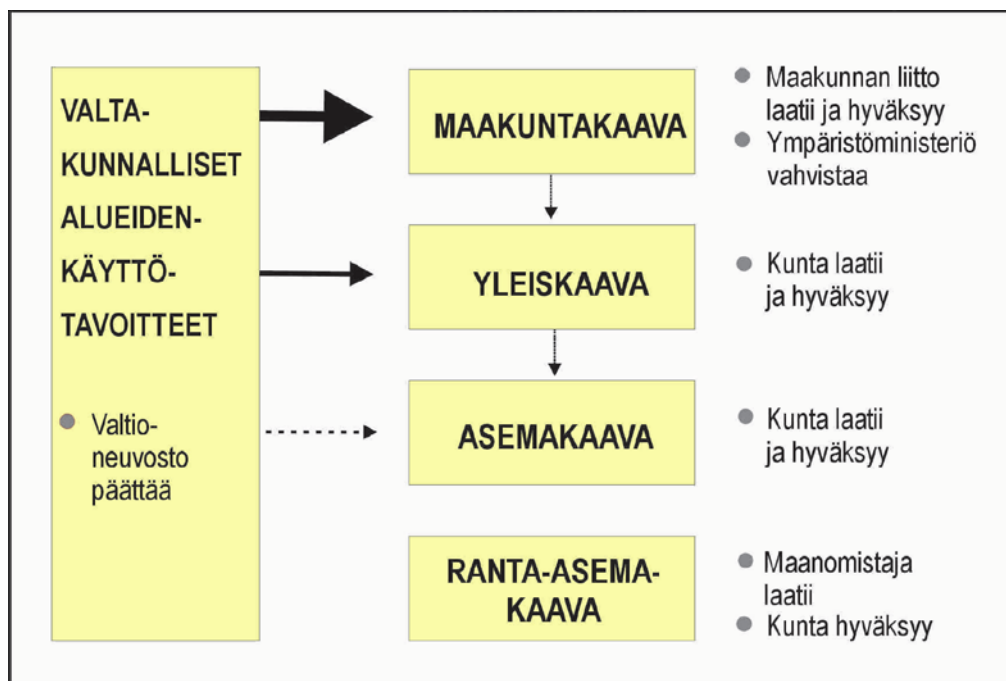
Pohjois-Savon liiton julkaisuluettelo, s. 44

1. Johdanto

1.1 Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen suunnittelujärjestelmä

Pohjois-Savo on yksi Suomen 19 maakunnan liitosta, joiden lakisääteisenä tehtävänä on alueidensa kehittäminen aluepoliittisin ja maankäytöllisin keinoin. Maakunnan suunnittelu perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL). Lain mukaan maakunnan suunnittelu koostuu kolmesta toisiaan täydentävästä kokonaisuudesta - maakuntasuunnitelmasta, maakuntaohjelmasta ja maakuntakaavasta, joiden voidaan nähdä olevan liiton tuottamia palvelutuotteita isännilleen, alueen kunnille. Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys n. 20-30 vuoden aikatahtimella ja se tarkistetaan valtuustokausittain eli joka neljäs vuosi. Maakuntaohjelma ja maakuntakaava ovat puolestaan maakuntasuunnitelman strategioiden toteutusvälineitä. Valtuustokausittain uusittavassa maakuntaohjelmassa määritellään erityisesti maakuntasuunnitelman toteuttamisen edellyttämät hankkeet toteuttamisjärjestyksineen.

Vuoden 2000 alussa voimaan tulleessa maankäyttö- ja rakennuslaissa seutukaava korvattiin yleispiirteisemmällä maakuntakaavalla, jonka valmistelussa tähdennetään osallistumista ja vuorovaikutusta. Kaavassa osoitetaan alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä maakunnan kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet. Lisäksi maakuntakaava välittää kunnille ja viranomaisille valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Se on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kunnan yleis- ja asemakaavoja. Viranomaisten on otettava maakuntakaava huomioon ja pyrittävä edistämään sen toteuttamista. Maakuntakaavaa tarkistetaan silloin, kun se ei enää mahdollista maankäytön ajankohtaisia kehittämistarpeita. Maakuntakaava voidaan laatia kokonaismaakuntakaavana, eli kaikki maankäyttöluokat huomioiden koko maakunnan alueelle, tai seutu- tai jopa hankekohtaisesti keskittyen vain tiettyyn maankäyttöluokkaan. Hankekohtaisista maakuntakaavoista yleisimmät ovat teitä koskevat kaavat.

1.2 Pohjois-Savon seutu- ja maakuntakaavoitustilanne

Pohjois-Savon seutukaavoitus käynnistyi 1970-luvulla koko maakunnan kattavien ns. vaihekaavojen laadinnalla, joita ehdittiin 1980-luvun loppuun mennessä laatia kolme kappaletta. Neljäs seutukaavakierros päätettiin Pohjois-Savossa toteuttaa seutukunnittain. Seutukunnittaisten kaavojen laadinnan päättävä uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaan laadittava Kuopion seudun maakuntakaava on hyväksytty Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuustossa ja lähetetty ympäristöministeriöön vahvistettavaksi. Tämän jälkeen tullaan laatimaan koko Pohjois-Savon kattava maakuntakaava. Kaavan laadinta on käynnistynyt vuoden 2007 alussa. Em. kaavojen rinnalla on laadittu erityistarpeista johtuen suppeaa aluetta koskevia muutoskaavoja, joista nyt laadittava Leppävirran pohjoisosan valtatien 5 maa-kuntakaava on yksi esimerkki.

2. Lähtökohdat ja tavoitteet

2.1 Kaavoitustyön lähtökohdat

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto päätti 15.11.2004 pitämässään kokouksessa käynnistää Savo-Karjalan tiepiiriin esityksestä maakuntakaavan laadinnan VT5 Palokangas-Humalajoki välille. Kaavan tarkoituksena on tarkistaa v. 1995 vahvistunut Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava VT5 linjauksen osalta em. välillä.

Muutoksen kohteena olevassa Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavassa on ko. alueella VT5:n nykyisen tielinjauksen lisäksi seuraavat merkinnät:

ma 532 Paukarlahti, arvokas maisema-alue, ohjeellinen raja

AT 053 Paukarlahti, kyläalue

Merkintään sisältyy seuraava suositus:

Alueelle tulisi laatia osayleiskaava.

Osayleiskaavaa laadittaessa tulee ottaa huomioon arvokas kylämaisema.

MT 232 Paukarlahti, maa- ja metsätalous-alue, hyvä peltoalue

MT1 233 Sotkanniemi, maa- ja metsätalous-alue, hyvä peltoalue

LU 920 Kaivantolahti, uiton pudotuspaikka

A 003 Oravikoski, taajamatoimintojen alue

T 801 Kotalahti, teollisuusalue

ER1 780 Kotalahti, erityistoimintojen alue, liikkuminen rajoitettua

LV 902 Oravilahti, lastin käsittelypaikka,

Oravikosken jäteveden puhdistamo,

110 kV:n sähkölinja, moottorikelkkareitti,

p kaukopuhelinyhteyskaapeli,

Lempyy – Palokangas seudullinen tie,

Hyvärilänniemen yhdystie

pv 655 Ukkoniemi, tärkeä pohjavesialue

laivaväylä

Maakuntakaavan laadinta on nähty tarpeelliseksi seuraavista syistä:

- Vahvistetussa seutukaavassa valtatie 5 välillä Palokangas-Humalajoki on osoitettu nykyiselle paikalleen.
- Kasvava liikennemäärä sekä tien sisältyminen LVM:n runkotieverkkoehdotukseen edellyttävät nykyisen tien parantamista. Tiehallinto varautuu toteuttamaan hankkeen moottoritienä. Tämä ei ole mahdollista nykyiselle paikalle ilman merkittäviä Paukarlahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön kohdistuvia haittoja. Uuden tielinjauksen rakentaminen ei olisi voimassa olevien lakien mukaan mahdollista ilman kaavan muuttamista.
- Kotalahden-Oravikosken-Paukarlahden alueelle ollaan käynnistämässä yleiskaavan laadintaa. Ko. kaavaan ei voida sisällyttää uutta tielinjausta voimassa olevan seutukaavan vastaisesti.
- Tien akuutti parantamistarve ja myös yleiskaavoitustarve edellyttävät em. osin vanhentuneen seutukaavan muuttamista laatimalla kiireisesti ko. tieosaa koskeva maakuntakaava.

2.2 Kaavoitettava alue

Kaava-alueeseen kuuluu valtatie 5 nykyinen ja suunniteltu tiealue Palokangas-Humalajoki välillä ja siihen välittömästi liittyvä muu maankäyttö. Jakson eteläpää on n. 10 km Leppävirran taajaman pohjoispuolella Palokankaalla maantien 531 (Lemppyy-Palokangas) liittymässä ja pohjoispää Humalajoella moottoritien päässä. Tiejakson pituus on n. 16,5 km. Alue kokonaisuudessaan kuuluu Leppävirran kuntaan.

Kaava-alueella sijaitsee Oravikosken taajama ja Paukarlahden kylä. Nykyinen tie ohittaa Oravikosken taajaman pääosin länsipuolelta ja halkaisee Paukarlahden kylän.

Tiehankkeella ei ole välittömiä maankäyttöön kohdistuvia vaikutuksia muiden kuntien alueelle, sen sijaan välillisiä vaikutuksia syntyy lähinnä Kuopion ja Varkauden suuntiin.

2.3 Kaavoitustyön kytkeytyminen muuhun maankäytön suunnitteluun

Maakuntakaavalla mahdollistetaan valtatie 5 parantaminen välillä Palokangas-Humalajoki. Samalla mahdollistetaan valtatie 5 uuden linjauksen osoittaminen ja siihen liittyvän muun maankäytön tarkastelu Leppävirran kunnan toimesta laadittavassa Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti yleiskaavassa.

Maakuntakaavan laadinta on kytketty aikataulullisesti yhteen tien yleissuunnitelman, ympäristövaikutusten arvioinnin ja myös Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti yleiskaavan laadinnan kanssa.

Maankäytön tilanne alueella on seuraava:

- Paukarlahden kylällä on voimassa vuonna 1997 vahvistettu yleiskaava, Paukarlahden kiertävä tielinjaus ei ole kaava-alueella
- Paukarlahden kylä on seutukaavassa luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Paukarlahti on myös ympäristöministeriön mietinnön 66/1992 tarkoittama valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue sekä Museoviraston ja Ympäristöministeriön kulttuuriympäristö julkaisun tarkoittama valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Luokitusten tarkistamisen yhteydessä Paukarlahden kylä jäänee pelkästään valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.
- Oravikoskella on voimassa oleva asemakaava, valtatie 5 länsipuolelta mukana kaava-alue kattaa vain Oravikosken koulun alueen.
- Oravikosken taajamassa Pitkäniemen alueelle on valmistunut asemakaava
- nykyisen valtatie 5 linjauksella välillä Palokangas-Oravikoski ei ole kaavaa
- Huuhtijärven sekä Koirusjärven alueella on ranta-asemakaava
- yleiskaavoitustyö on käynnistynyt välillä Kotalahti-Oravikoski-Paukarlahti-alueella.

- Yleiskaavoitustyöhön liittyen Leppävirran kunnan toimeksiannosta on laadittu luonto- ja maisemaselvitys Kotalahden-Paukarlahden alueelle.
- Savo-Karjalan tiepiiriin toimesta on uuden tielinjauksen alueelle tehty vuoden 2004 aikana liito-oravareviirien sekä luonto- ja maisemakohteiden kartoitus.

Maakuntakaavaa palvelevat taustaselvitykset on kokonaisuudessaan tehty tien parantamishankkeen esisuunnittelun yhteydessä ja myös yleiskaavoitukseen liittyen.

Maakuntakaavan laadinnassa otetaan huomioon *valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet* ja sovitetaan ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

2.4 Ympäristö

Suunnittelualueella yhtyvät länsipuolen yhtenäinen laaja metsien peittämä selännealue ja Koiruksen rantojen laaksovyöhyke, joiden väliin jää luodekaakkois-suuntautunut pienipiirteinen vaihettumisvyöhyke. Eteläosassa jyrkät kalliorantaiset murroslaaksoihin muodostuneet Ylä-Koiruksen Kivilahden ja Oravilahden järvialtaat halkovat maisemaa niin ikään luoteesta kaakkoon. Maisemallinen ja toiminnallinen solmukohta on Oravikosken kylä, joka on sijoittunut Kivilahden ja Oravilahden murroslaakson sekä pohjoiseteläsuuntaisen selännejakson, jota nykyinen viitostie seurailee, risteyskohtaan. Muita toiminnallisia solmukohtia ovat Humalajoen ja valtatie 5 risteyskohta, Paukarlahden kyläkeskittymä sekä Paukarlahdella Lempyyn risteys.

Mäkinen, paikoin hyvin jyrkkärintainen maasto on pääosin moreenia. Moreenin jälkeen yleisin maaperätyyppi kallio, jonka päällä on alle metrin kerros irtainta maa-ainesta, yleensä moreenia. Murroslaaksojen painanteisiin on kerääntynyt hienorakeisia maalajeja, kuten hiesua, savea ja turvetta. Järvien ranta-alueilla on laajempia savikoita.

Korkein maasto on alueen pohjoisosassa, jossa Humalamäki kohoaa 180 metrin korkeuteen mpy. Muita 160 metrin ylittäviä selänteiden lakialueita ovat mm. Huuhtijärven länsirannalla sijaitseva Seppälänmäki sekä Vuorisenmäki Paukarlahdessa. Korkeuserot ovat suurimmillaan n. 100 metriä.

Alueella sijaitsee n. 11 000 vuotta sitten olleen Itämeren muinaisvaiheen, Yoldiameren rantaviiva nykyisellä 140 metrin tasolla mpy. Alueella on nähtävissä myös 6000 - 6500 vuotta sitten sijainneen Suur-Saimaan muinaisia rantatörmä 97 - 98 metrin korkeudella mpy.

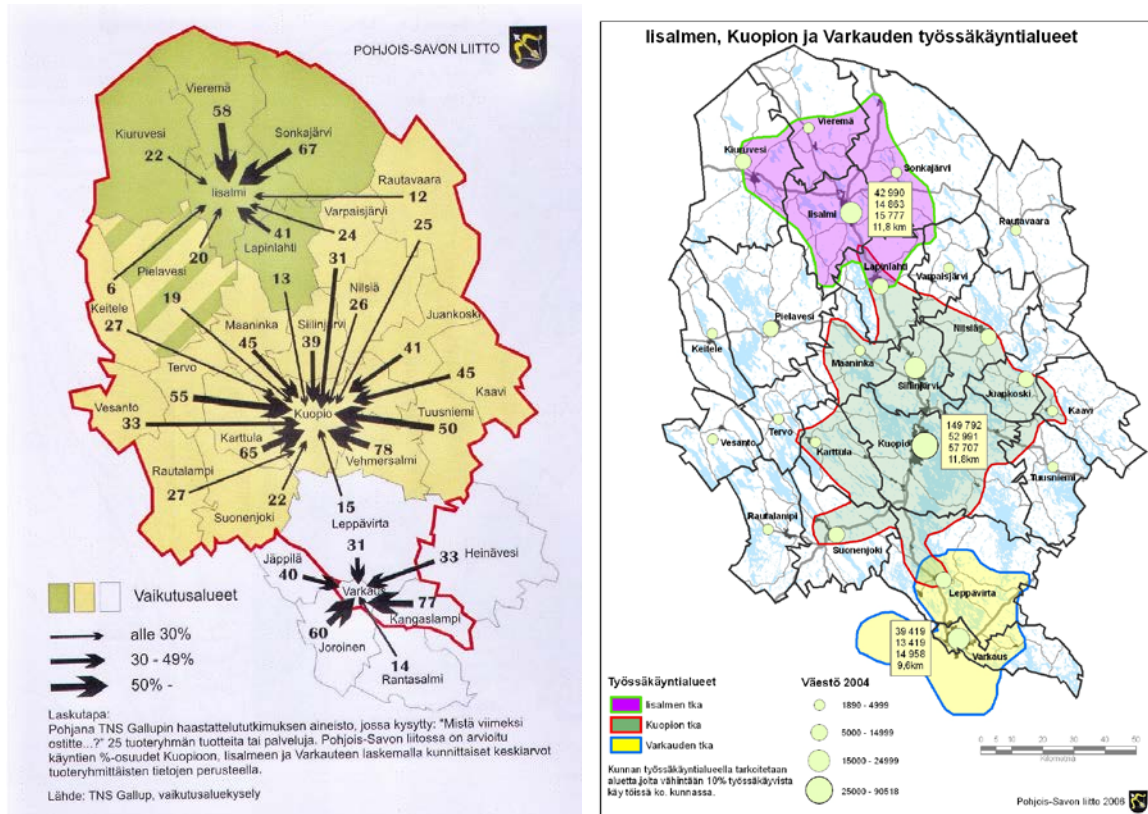
Leppävirran kunnan pinta-ala on 1519 km², josta vesistöjä 308,2 km² ja rantaviivaa 2250 km. Maakuntakaavan alue kuuluu Vuoksen vesistöön. Se sijaitsee tärkeän päävedenjakaja-alueen tuntumassa.

Selännealueen länsiosasta vedet yhdistyvät ja laskevat Kymijokeen. Koirusvesi, johon Humalaselkä ja Paukarahti kuuluvat, ovat Kallaveden, Pohjois-Savon suurimman järven eteläisintä osaa

Itäinen Järvi-Suomi kuuluu kokonaisuudessaan eteläboreaaliseen kasvimaantieteelliseen vyöhykkeeseen. Metsiä alueella on paljon, n. 80 % maapinta-alasta. Valtapuuna on kuusi. Alueella tyypillistä lajistoa ovat tuore kangas ja kangaskorpi notkelmakohdissa. Paikoitellen nähtävissä on vielä myös kaskitalouden merkkejä. Viljelymaisema on yleensä pienipiirteistä. Laajempia viljelyaukeita on järvien ranta-alueilla, joissa on yhtenäisiä savi- tai hiesumaita.

Alueella olevien tilakeskusten pihapiireissä on vanhaa kulttuurikasvillisuutta. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiä alueita ovat pellon ja selänteiden välinen reuna-
vyöhyke sekä lehdot.

2.5 Aluerakenne

Leppävirralla on n. 11 000 asukasta. Suunnittelualue sijaitsee kolmen eri kylän alueella; Kotalahti, Oravikoski ja Paukarlahti, joista Paukarlahti (510 as) ja Oravikoski (325 as) kuuluvat Leppävirran suurimpiin taajamiin. Taajama-asutus on sijoittunut järvien ranta-vyöhykkeelle. Muu rakentaminen sijoittuu viljelyalueiden yhteyteen, teiden varsille. Metsäisellä tiejaksolla asutusta on harvakseltaan.

Leppävirran kunta suuntautuu asioinnissa ja työssäkäynnissä sekä Varkauteen että Kuopioon. Kuopion vaikutus tuntuu vahvimmin Paukarlahdella, josta on osin moottoritietä pitkin vain 15 minuutin matka Kolmisopen ostoskeskukseen. Paukarlahdella käydään hyvin yleisesti myös töissä Kuopiossa.

Oravikoskella Kuopion vaikutus on heikompi, mutta näkyy kuitenkin mm. asuntojen ja tonttien kasvavana kysyntänä.

2.6 Tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain 3. luvussa säädetään valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Lain 24 §:n mukaan maakuntakaavoituksessa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteutumista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja kaavoitusta koskevia periaatteellisia linjauksia, joita ei ole tarkoitus käyttää yksityiskohtaisten kaavojen arviointiin. Sen sijaan erityistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua kaikilla kaavatasoilla koskevia velvoitteita. Erityistavoitteet edellyttävät myös varautumista eräisiin valtakunnallisesti merkittäviin liikenne- ja energiahankkeisiin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka kohdistuvat kaikki myös Pohjois-Savon liiton alueeseen lukuun ottamatta kohdan 4.6 tavoitteita (Helsingin seudun erityiskysy-

mykset), on ryhmitelty kokonaisuuksiin. Ympäristöministeriö on esittänyt niiden keskeiset kohdat seuraavasti:

Toimiva aluerakenne

- aluerakenteen tasapainoinen kehittäminen hyödyntämällä olemassa olevia rakenteita ja alueiden omia vahvuuksia
- ylituotannollisten kehittämisvyöhykkeiden toimintaedellytysten tukeminen
- kyläverkoston kehittäminen sekä maaseudun elinkeinotoimintojen edistäminen ja muun toimintapohjan monipuolistaminen
- maanpuolustuksen ja rajavalvonnan alueellisten edellytysten turvaaminen

Eheytävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

- olemassa olevien yhdyskuntarakenteiden hyödyntäminen ja eheyttäminen
- palvelujen ja työpaikkojen sijoittaminen siten, että se ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa
- vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen tukemaan yhdyskuntarakennetta
- joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun edellytysten parantaminen
- riittävien alueiden varaaminen elinkeinotoiminnoille
- kaupunkiseutujen kehittäminen tasapainoisina kokonaisuuksina ja keskusta-alueiden kehittäminen monipuolisina palvelujen, asumisen ja vapaa-ajan alueina
- viheralueiden yhtenäisyys
- rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus, omaleimaisuus ja ihmisläheisyys
- ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen poistaminen ja ennalta ehkäiseminen

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

- luonnonvarojen saatavuuden turvaaminen tuleville sukupolville
- kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön säilyminen
- arvokkaiden luonnonalueiden ja niiden monimuotoisuuden säilyminen
- ekologisten yhteyksien säilyminen suojelualueiden välillä
- luonnon virkistyskäytön ja luonto- ja kulttuurimatkailun edistäminen
- matkailukeskusten ja -alueiden verkostoituminen ja vapaa-ajan vyöhykkeiden kehittäminen toimivina palvelukokonaisuuksina
- loma-asutuksen mitoittaminen siten, että turvataan luonnotaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen ja loma-asumisen viihtyisyys

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

- liikennejärjestelmien kehittäminen eri liikennemuodot käsittävänä kokonaisuuksina
- liikennetarpeen vähentäminen ja liikenneturvallisuuden parantaminen
- ensisijaisesti olemassa olevien pääliikenneyhteyksien ja -verkostojen kehittäminen
- valtakunnallisesti tärkeiden liikenneväylien, satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuuksien turvaaminen
- energiahuollon tuotantolaitosten ja energiaverkostojen valtakunnallisten tarpeiden turvaaminen
- uusiutuvien energialähteiden, kuten tuulivoiman, hyödyntämismahdollisuuksien edistäminen

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

- Erityisiksi aluekokonaisuuksiksi on nimetty Saaristomeri, maankohoamisrannikko,
- Lapin tunturialueet ja Vuoksen vesistöalue

Paukarlahtea ja Kotalahtea koskevat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden osalta kulttuuriympäristötavoitteet ja Paukarlahden osalta vielä maisemaan liittyvät tavoitteet. Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Maakuntakaavalle asetetut yleistavoitteet

Valtatie 5 Helsingistä Sodankylään on valtakunnallisesti tärkeä itäisen Suomen pääväylä. Se kuuluu myös osana yleiseurooppalaiseen TEN-liikenneverkkoon. Liikenne- ja viestin-

täministeriön suunnitelmaluonnoksessa valtatie 5 on ehdotettu runkotieverkkoon Helsingistä Kajaaniin saakka.

Tie suunnitellaan moottoritienä vastaavasti kuin Humalajoelta pohjoiseen sijaitseva, jo rakennettu moottoritieosuus. Tiehankkeen toteutuessa nykyinen tie jää rinnakkaistieksi palvelemaan mm. hidasta liikennettä ja paikallisia tarpeita. Tien luokitellaan tällöin seututieksi.

Vahvistetussa Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavassa tie on merkitty nykyiselle paikalleen valtatie-merkinnällä.

Maakuntakaavan lähtökohtana on kumota voimassa oleva Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava valtatie 5 tiealueen osalta välillä Palokangas-Humalajoki, osoittaa nykyinen tie kaavassa seututienä sekä tehdä aluevaraus tien uudelle linjaukselle maankäyttö- ja rakennuslain periaatteiden mukaisesti. Samassa yhteydessä käsitellään tielinjaukseen välittömästi liittyvää muuta maankäyttöä mm. osayleiskaavatyön tuottamaan tietoaineistoon tukeutuen. Kaavan tavoitteena on myös tukea tarvittavin aluevarauksin uuden tien antamia mahdollisuuksia uuden elinkeinotoiminnan synnyttämiseksi alueelle.

Nykyistä tielinjausta koskeva luokituksen muutos tulee voimaan vain siinä tapauksessa, että suunniteltu parantamishanke toteutuu. Kaavan mittakaava on 1:100 000 ja tavoitevuosi 2030.

Maakuntakaavalla mahdollistetaan tiejakson kehittämiseen tähtäävän yleissuunnittelun eteneminen. Hankkeen tavoitteena on parantaa liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta luomalla laatutasoltaan yhtenäinen, mahdollisimman häiriötön ja korkealaatutien vaatimukset täyttävä tieosuus. Tavoitteena on myös, että kasvavan liikenteen ympäristölle aiheuttamat vaikutukset saadaan tien uudella sijoittelulla minimoitua. Tien kehittämisessä pyritään myös taloudellisesti (yhteiskuntataloudellinen kannattavuus) mahdollisimman edulliseen lopputulokseen.

3. Alueidenkäyttösuunnitelma maankäyttöluokittain

3.1 Yleisperiaatteet

Lähtökohtana kaavan laadinnassa pidetään muiden kuin tielinjausta koskevien varausten ja merkintöjen osalta vahvistettuun Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan sisältyvien aluevarausten ja muiden kaavamerkintöjen tarkistamista muuttuneita olosuhteita, tarpeita ja tavoitteita vastaaviksi. Maakuntakaavan laadintaa varten ei tehdä erillisselvityksiä, vaan maakuntakaavassa tukeudutaan selvitysten osalta jo olemassa oleviin selvityksiin ja tutkimuksiin sekä tiehankkeen ympäristövaikutusten arviointityössä ja Paukarlahti-Kotalahti-Oravikoski osayleiskaavatyötä varten laadittuihin selvityksiin. Työssä huomioidaan myös kaava-alueen ulkopuoliset vaikutusalueella olevat kaavaratkaisut ja selvitykset.

3.2 Aluevarausten osoittamis- ja tulkintatapa

Muutoksen kohteen olevaan Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan nähden Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa on maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulosta (v. 2000) johtuen erilainen tarkastelutapa. Kaavassa joudutaan huomioidaan uuden lain mukanaan tuomat velvoitteet, joista merkittävimmät ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). Ottaen huomioon v. 2006 käynnistynyt Pohjois-Savon maakuntakaavan laadinta, kaavassa joudutaan seudullisten tarpeiden lisäksi tarkastelemaan valittuja suunnitteluratkaisuja myös maakunnallisesta näkökulmasta. Aluevarausten osoittamis- ja tulkintatapaa on peilattu koko maakunnan olosuhteisiin ja alueidenkäytön suunnittelun tarpeisiin. Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava esitetään 1:100.000 mittakaavassa. Koska Pohjois-Savon maakuntakaava esitetään 1:200.000 mittakaavassa, mittakaavaero edellyttää merkintöjen yleispiirteistämistä.

Kaavamerkinnot on esitetty pääosin ympäristöministeriön kaavamerkintäohjeen mukaisesti. Merkinnot koostuvat aluevarausmerkinnöistä, kohde- ja viivamerkinnöistä sekä

kehittämisperiaatemerkinnoistä. Viranomaisten päätöksiin ja suunnitelmiin perustuvat merkinnät sekä yksityiskohtaisimpiin kaavoihin perustuvat merkinnät on yleispiirteistetty digitointivaiheessa kaavan mittakaavan mukaisiksi. Maakuntakaavaa tulkitaan sen esittämismittakaavan perusteella eli yleispiirteisesti ottaen kuitenkin kaavamerkintöjen tavoitteet huomioon. Tilanteissa, joissa merkintä perustuu viranomaisten päätöksiin ja suunnitelmiin, kuten luonnonsuojeluohjelmiin ja tiesuunnitelmiin, maakuntakaavan tulkintaa ohjaa kyseinen yksityiskohtaisemmassa mittakaavassa esitetty päätös tai suunnitelma.

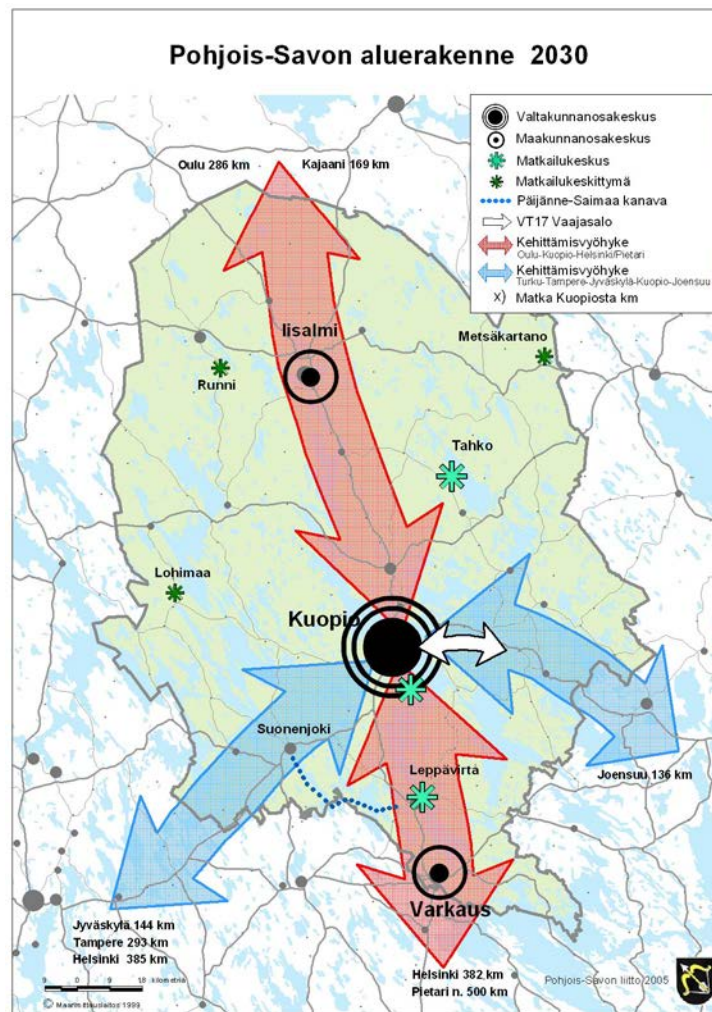
3.3 Kehittämisperiaatemerkinnot

Lähtökohdat ja tavoitteet

Kehittämisperiaatteita koskevilla merkinnöillä ja niihin liittyvillä määräyksillä osoitetaan alueita, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen kannalta ja joihin tästä syystä kohdistuu muussa suunnittelussa ja aluekehittämisessä huomioon otettavia alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita. Seutukaavoissa ei ole kehittämisperiaatemerkinnoja.

Suunnitteluperiaatteet

VT5 Leppävirran pohjoisosan maakuntakaavan alue on kokonaan Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2030 aluerakenteen 5-tien kehittämisvyöhykettä. Yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntanuolia on osoitettu mahdollisiin taajamatoimintojen laajenemissuuntiin, joita voidaan MRL:n periaatteiden mukaan suunnitella varsinaisten uusien laajennusalueiden käyttöönoton jälkeen.

Aluevaraukset

Kaavassa on osoitettu yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta Oravikosken taajama-alueesta koilliseen ja kaakkoon. Alueiden toteutuminen riippuu mm. kaivostoiminnan kehittämisestä Oravikoskella ja sen lähiympäristössä.

Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset

5-tien kehittämisvyöhyke

Merkinnällä osoitetaan Maakuntasuunnitelma 2030:ssä määritelty 5-tien kehittämisvyöhyke, joka jatkuu läpi Pohjois-Savon etelä-pohjoissuunnassa.

Suunnittelumääräys: 5-tien -kehittämisvyöhykettä kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenneympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantie-, rautatie- ja lentoliikenteen sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.

Vyöhykkeellä tulee turvata sujuvan ja turvallisen liikenteen vaatimukset. Liikenneväylien kehittämisessä on otettava huomioon, että valtatie 5 kuuluu yleiseurooppalaiseen TEN-tieverkkoon ja on osa suunniteltua valtakunnallista runkotieverkkoa.

Yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta

Merkinnällä osoitetaan sellaiset taajamien yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tavoiteltavat päälaajenemissuunnat, joilla voidaan katsoa olevan maakunnallista tai seudullista merkitystä.

Suunnittelumääräys: Oravikosken Kotalahden kaivosalueesta kaakkoon osoittavan yhdyskuntarakenteen laajenemissuunnan osalta on huomioitava Kotalahden valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö MA-v 52.533.

Toteuttaminen

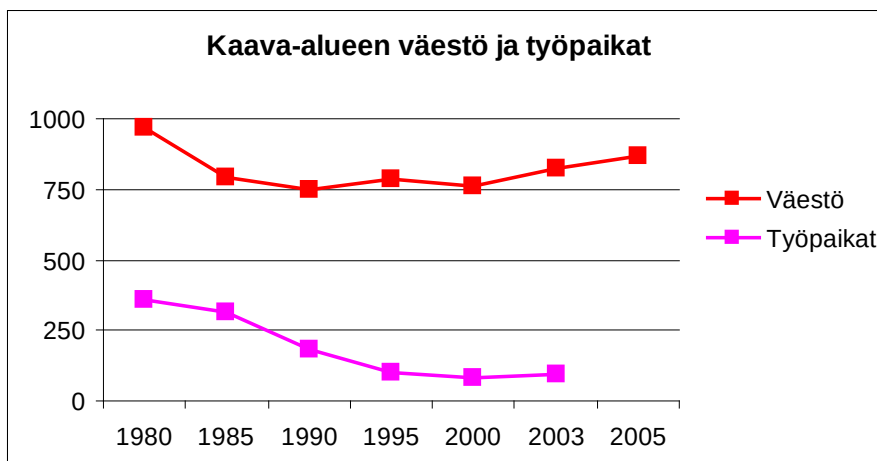
Kehittämisperiaatteita toteutetaan yksityiskohtaisemman kuntakaavoituksen kautta ja aluekehittämisessä useiden eri viranomaisten toiminnan kautta eri tasoilla.

ASUTUS JA TYÖPAIKAT

3.4 Taajamatoimintojen alueet (A)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavassa on nyt kaavoitettavalla alueella taajamatoimintojen aluevaraus ainoastaan Oravikosken alueella, A 003 Oravikoski. Oravikosken väkiluku oli vuoden 2006 lopussa n. 350 asukasta.

Kaava-alueen väestömäärä on kasvussa Kuopion läheisyydestä johtuen. Mikäli lisäksi kaava-alueen läheisyyteen sijoittuvat Valkeisenrannan ja Särkiniemen kaivoshankket toteutuvat, Oravikoskelle ja sen lähialueille tarvitaan 100 - 200 uutta asuntoa. Tämä tarkoittaa Oravikosken kasvamista 500 - 700 asukkaan asuinalueeksi. Asukasluku pitää sisällään myös laajenemisnuolilla osoitetuille alueille sijoittuvan väestön. Kaivostoiminnan työllistävyytsvaikutukseksi on arvioitu n. 100 henkilöä.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa taajamatoimintojen suunnittelua ohjataan pääasiassa toimivan aluerakenteen ja eheytyvän yhdyskuntarakenteen yläkäsitteiden kautta. Kaava- alueen kehittämiseen ja laadittavaan kaavaan liittyvät valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset tavoitteet on esitetty kohdassa 2.6.

Suunnitteluperiaatteet

Maakuntakaavan laadinta perustuu taajamatoimintojen aluevarausten ja aluerakennetar- kastelujen osalta Leppävirran kunnan toimesta laadittavan Oravikoski-Paukarlahti-Kota- lahti-osayleiskaavatyön yhteydessä tehtyihin selvityksiin ja tarkasteluihin. Osaltaan alue- varauksien kohdentumista ja rajoituksia on ohjannut valtatie 5 tieosan Palokangas- Humalajoki parantamishankkeen ympäristövaikutusten arviointityön tulokset ja lopullisen linjausvaihtoehdon valinta. Seutukaavojen taajamatoimintojen aluevarauksiin verrattuna nyt on ollut tavoitteena pelkistää taajamatoimintojen aluevarauksia mm. sisällyttämällä paikallisesti merkittävät virkistysalueet taajamatoimintoihin.

Taajamatoimintojen aluevarausten valinta, suunnittelu ja tarkempi rajaaminen perustuvat voimassaolevan seutukaavan aluevarauksiin sekä Leppävirran kunnan laatimaan kasvu- suuntavertailuun (2006) sekä kunnan kanssa käytyyn neuvotteluun alueiden merkitsemi- sestä ja tehtävistä rajoituksista

Aluevaraukset

Maakuntakaavassa on osoitettu Oravikosken taajamatoimintojen alue, jonka pinta-ala on 133 ha.

Maakuntakaavamerkintä ja -määräykset

A Taajamatoimintojen alue

Merkinnällä osoitetaan alueen käytön suunnittelua edellyttävät asumiseen, palvelu- ja työpaikka- sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat rakentamisalueet. Merkintä sisältää taajamien sisäisiä teollisuus- ja yhdyskuntateknisen huollon alueita, paikallisia suojelu-, virkistys- ja puistoalueita. Taajamatoimintojen alue -merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttä- mistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.

Suunnittelumääräykset:

Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liitty- vien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisem- massa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivir- kistysmahdollisuudet sekä kevyen liikenteen yhteydet seudullisille virkistysalueille.

Oravikosken taajama-alueen laajentuminen valtatie 5 länsipuolelle edellyttää liikenneturvallisuus- toimenpiteitä nykyisellä tielinjauksella Oravikosken kohdalla.

Taajamatoimintojen mitoituksessa on huomioitu kaivostoiminnan käynnistämiseen liittyvät suunnitelmat Oravikosken-Särkiniemen alueella ja sen edellyttämät taajamatoimintojen aluevarauksen laajentamistarpeet. Lisäksi mitoituksessa on huomioitu Kuopion seudun kasvun heijastuminen Oravikosken alueelle ja uuden, nopean tieyhteyden myönteiset vaikutukset alueen saavutettavuuteen Kuopion suunnasta. Vuoden 2030 tilanteessa em. tekijät huomioiden taajaman väkiluvun arvioidaan nousevan 500-700 asukkaaseen. Arvi- oitu asukasmäärä sisältää myös nuolilla osoitetuille laajenemissuunnille sijoittuvan väes- tön.

Toteutus

Maakuntakaavan ohjausvaikutus toteutuu kuntakohtaisen alemmanasteisen kaavasuunnittelun kautta.

3.5 Kyläalueet (at)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Voimassaolevassa seutukaavassa on esitetty Paukarlahden kylä at1 kylämerkinnällä. Sen sijaan Kotalahden varsinainen kyläalue, toisin kuin seutukaavassa oli merkitty, ei sijaitse maakuntakaavan alueella eikä sitä sen vuoksi ole merkitty kaavaan. Oravikoski on esitetty kaavassa taajama-alueena. Kylien merkitseminen on perustunut 1970-luvulla luotuun keskusluokitusjärjestelmään, josta myöhemmin on luovuttu.

Suunnitteluperiaatteet

Em. keskusluokitusjärjestelmä on uudelleen palaamassa suunnittelumenetelmäksi maakuntakaavoituksessa ja siitä on jo olemassa ohjetekstit YM:n julkaisussa "Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa". Ohjeistus liittyy myös uusien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden esittämiseen ja tulkintaan maakuntakaavoituksessa.

Aluevaraukset

Maakuntakaavassa on osoitettu Paukarlahden kylä merkinnällä AT 1 52.053 Paukarlahti.

Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset:

at1 Kylät

Merkinnällä osoitetaan kylät, joiden suunnittelutavoitteena on haja-asutusluonteisen lisärakentamisen ohjaaminen kyläalueille kaavoituksella, edellytysten luominen palveluiden säilymiselle, kulttuuriympäristön arvojen säilyminen ja kehittyminen sekä omaehtoisen kehittämistoiminnan tukeminen.

Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa ja kehittämistoiminnassa on tuettava asumisen ohella nykyisen palvelutason säilyttämistä ja alueen luonteeseen soveltuvan elinkeinotoiminnan sijoittumista sekä parannettava kylän elinvoimaisuuden edellytyksiä. Täydennysrakentamista ohjataan ja edistetään yleiskaavoituksella kyläalueilla ja suunnittelussa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Lisäksi on varmistettava kylien liikenneyhteydet päätieliikenteen sekä kevyen liikenteen turvallisuus ja toimintaedellytykset. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaisuudet.

Toteutus

Kaavoitettavilla alueilla toteutus tapahtuu alemmanasteisella kaavoituksella. Muilla alueilla oleellista on kyläläisten oma aktiivisuus palvelujen hankinnassa ja niiden säilyttämisessä.

Nykyisellä ja lisääntyvällä loma-asutuksella on merkittävä taloudellinen ja aluerakenteellinen vaikutus. Kylien asutusta ja aluerakennetta tukevaa uutta ja ympärivuotistuvaa loma-asutusta on perusteltua edistää ympäristöllisesti sopivilla alueilla käyttötarkoituksen muutoksia ja poikkeamislupia harkittaessa.

3.6 Työpaikka-alueet (TP)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Voimassa olevassa seutukaavassa ei ole esitetty ko. alueelle työpaikka-alueita. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa sekä maakuntakaavalle asetetuissa tavoitteissa korostetaan elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistämistä.

Pohjois-Savon kaupallisen palveluverkkoselvityksen mukaan (PSL2007, julk. A:49) "Loppuvuorilla voisi tutkia Paukarlahden-Oravikosken aluetta uutena mahdollisena tilaa vaativan kaupan alueena, joka pysäyttäisi ostovoiman valumisen Kuopion suuntaan." Kaavassa pyritään osoittamaan Paukarlahden-Oravikosken alueelle työpaikka-alue, joka mahdollistaa myös tilaa vievän kaupan alueen sijoittumisen.

Suunnitteluperiaatteet

Kaavassa pyritään osoittamaan työpaikka-alueita uuden tien liittymien välittömästä läheisyydestä. Lähtökohdiana alueiden sijainnin määrittelyssä on myös mm. liikenneturvallisuus sekä myös se, että työpaikka-alue palvelee ja tukee erityisesti Oravikosken alueen kehittymistä.

Aluevaraukset

TP Työpaikka-alue

Merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia. Merkintä mahdollistaa myös tilaa vievän kaupan sijoittumisen alueelle.

Maakuntakaavassa on osoitettu yksi työpaikka-alue TP52.810 Oravikoski pinta-alaltaan 17 ha Oravikosken eritasoliittymän itäpuolelle.

Toteutus

Maakuntakaavan ohjausvaikutus toteutuu kuntakohtaisen alemmanasteisen kaavasuunnittelun kautta.

3.7 Teollisuusalueet (T)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Sekä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa että kaavatyölle asetetuissa tavoitteissa korostetaan elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistämistä. Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavassa on nyt kaavoitettavalla alueella yksi teollisuusalue T52.801 Kotalahti, pinta-alaltaan 70 ha. Merkinnällä on osoitettu toimintansa lopettaneen Kotalahden kaivoksen alue, joka tällä hetkellä on muussa teollisuuskäytössä. Maakuntakaavan merkintäohjeiden mukaisesti kaivosalueita tarkastellaan omana aluevarausluokkana ja merkitään EK-merkinnällä. Kaivosalueet on tarkasteltu kohdassa 3.13 sivu 31.

Suunnitteluperiaatteet

Osoitetaan vahvistetussa seutukaavassa T-merkinnällä oleva kaivostoiminnan alue EK-merkinnällä. Uusia teollisuusalueita osoitetaan kaavassa lähinnä uuden tien eritasoliittymien läheisyyteen ja riittävän kauaksi asutuksesta. Aluevarausten laajuus perustuu kunnan näkemyksiin teollisuusalueiden tarpeesta.

Aluevaraukset

Kaavassa on osoitettu yksi teollisuusalue T 52.801 Oravikoski, Oravikosken eritasoliittymän länsipuolelle. Alueen pinta-ala on 22 ha.

Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset

T Teollisuus- ja varastoalue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät teollisuus- ja varastoalueet.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille estetään.

Toteutus

Maakuntakaavan ohjausvaikutus toteutuu kuntakohtaisen alemmanasteisen kaavasuunnittelun kautta.

LIIKENNE

3.8 Liikennealueet ja väylät

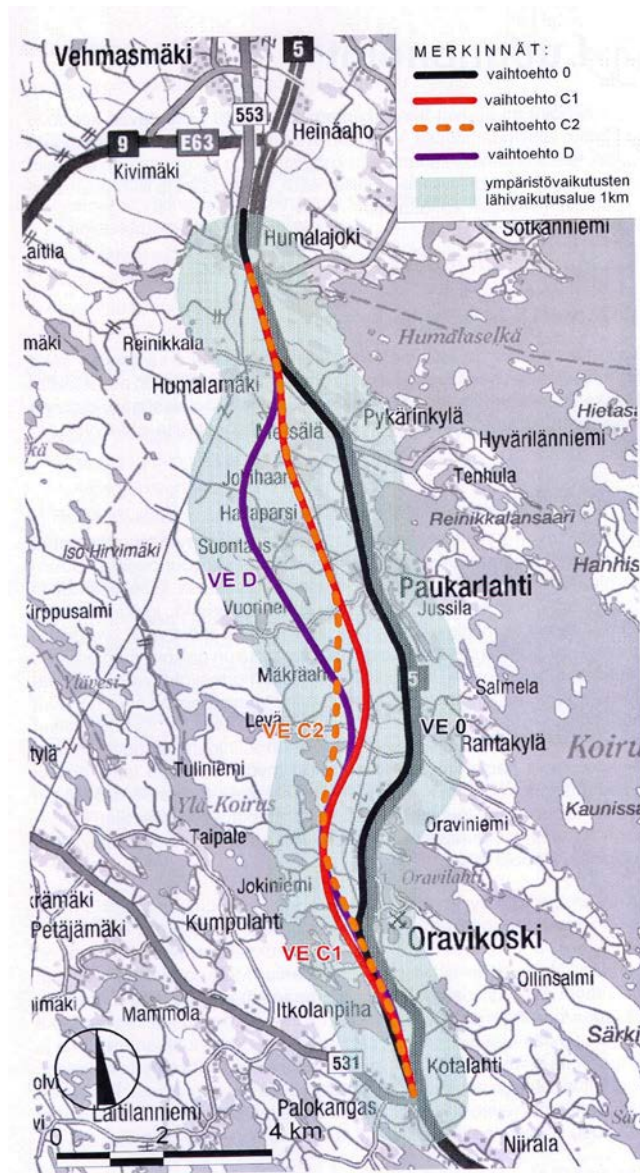
Tieverkko

Lähtökohdat ja tavoitteet

Merkittävin ongelma alueen tieverkolla on tiiviisti rakennetun alueen halki kulkeva valtatie 5. Valtatie 5 on itäisen Suomen tärkeä pääväylä, joka kuuluu myös osana yleiseurooppalaiseen TEN-verkkoon. LVM on esittänyt tien sisällyttämistä Helsingistä Kajaaniin saakka osaksi pääteiden runkoverkkoa.

Tien linjaus ja tasaus eivät täytä valtatielle asetettuja vaatimuksia. Tieosa on kapeudeltaan sekä liikennemääristä johtuen onnettomuusaltis. Lisäksi tutkimusten mukaan liikenteen tärinä aiheuttaa Kotalahden vanhoille kaivostunneleille sortumavaaran.

Tavoitteena on tehdä maakuntakaavaan riittäviin selvityksiin ja suunnitelmiin tukeutuen seudullisen aluerakenteen sekä valtakunnallisen tieverkon kehittymisen edellyttämät pitkän aikavälin aluevaraukset. Valtatien 5 osalta tämä tarkoittaa sellaisen tielinjauksen osoittamista, joka täyttää runkotielle asetetut vaatimukset.

Suunnitteluperiaatteet

Päätieverkolla keskeiset kehittämistarpeet liittyvät osin valtakunnallisiin tarpeisiin ja osin Pohjois-Savon aluerakenteen tulevaan kehitykseen. Liikenne-verkon käsittely maakunta-kaavassa perustuu Varkauden-Pieksämäen seudun sekä Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmiin.

Maakuntakaavassa esitetään tieverkon toiminnallinen luokitus vuodelle 2030.

Vuoden 2006 alussa voimaan astuneen maantielain mukaan osa pääteistä luokitellaan runkoteiksi. Tavoitteena on luoda suppea korkean palvelutason tieverkko. Runkoteillä paikallinen liikenne pyritään erottelamaan pitkämatkaisesta liikenteestä tarvittavin liittymä- ja rinnakkais-tiejärjestelyin. Runkotieverkon laajuudesta ei ole vielä päätöksiä, vaan ainoastaan LVM:n SOVA-tarkastelun perusteella laati-ma ehdotus. Ehdotuksessa valtatie 5 on Kajaaniin saakka ulottuvana esitetty runkotienä. Tämä asettaa toteutuessaan tien liittymä- ym. järjestelyille vaatimuksia, jotka lähes sulkevat nykyisen tien parantamisvaihtoehdon pois toteuttamiskelpoisten joukosta.

Valtatien 5 linjaamiseksi välillä Palokangas-Humalajoki on tutkittu Savo-Karjalan tiepiirin toimesta lukuisia vaihtoehtoja, joista kolme on hyväksytty nykyisen linjauksen eli nolla-

vaihtoehdon lisäksi jatkotarkasteluun. Jatkotarkastelua on viety eteenpäin maakuntakaavan valmistelun rinnalla ja lähtökohtana on ollut, että kaavassa tullaan esittämään uudelle tielle ainoastaan yksi tielinjaus. Maakuntakaavassa tehtävä tielinjausta koskeva valinta tukeutuu yhteysviranomaisen (Pohjois-Savon ympäristökeskus) lausuntoon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lähtökohtana myös pidetään, että valittavan vaihtoehdon tulee olla tiepiirin selvitysten mukaan hyöty-/kustannussuhteeltaan toteuttamiskelpoinen.

Tutkitut vaihtoehdot;

Vaihtoehdot C1 ja C2:

Vaihtoehdot C1 ja C2 on muodostettu parannettuna aikaisemmin tutkitun vaihtoehdon B pohjalta YVA-ohjelman laatimisen jälkeen. Kumpikin sijoittuu kokonaan uudelle tielinjalle nykyisen valtatie 5:n länsipuolelle. Tielinjat kiertävät Oravikosken taajaman ja Paukarlahden kylän länsipuolitse. Pohjoisosassa ne seuraavat voimalinjakäytävää.

Vaihtoehto C1 yhtyy voimalinjakäytävään jo Kivilahden pohjukan kohdalla ja kulkee Ahvenlammen itäpuolitse sivuten sen kaakkoisrantaa. Vaihtoehto C2 ylittää Kivilahden pohjukan ja kulkee Pienen Ahvenmäen ja Ruunanmäen lakialueiden halki ja yhtyy vaihtoehto C1 linjaukseen Ruunanmäen pohjoispuolella. Nykyiseen valtatie 5 linjaukseen vaihtoehto yhtyvät Humalamäen eteläpuolella.

Vaihtoehto D:

Vaihtoehto D on muodostettu YVA-ohjelman laatimisen jälkeen ympäristöviranomaisen antaman lausunnon edellyttämän täydennyksen mukaisesti. Vaihtoehto sijoittuu kokonaan uudelle tielinjalle 1-2 kilometrin etäisyydelle nykyisestä valtatie 5:n linjauksesta länteen. Vaihtoehto kiertää Paukarlahden kylän lännempää kuin muut vaihtoehdot. Kivilahden kohdalta etelään se kulkee samaa linjaa vaihtoehtojen C1 ja C2 kanssa.

Vaihtoehto 0+

Vaihtoehto 0+ kutsutaan tässä hankkeessa vaihtoehto VE0:ksi. VE0 tarkoittaa, ettei hanketta toteuteta, mutta nykyisellä tiellä tehdään pieniä liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteitä, kuten kevyenliikenteen ja liittymien järjestelyjä sekä meluntorjuntarakenteita. Kotalahden kaivoksen kohdalla myös tähän vaihtoehtoon sisältyy tielinjan oikaisu. Vaihtoehto VE0 toimii vertailuvaihtoehtona.

Aiemmissa suunnitteluvaiheissa tutkitut vaihtoehdot

Vuonna 2005 tehdyssä ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa käsiteltiin ja esitettiin tutkittaviksi seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto A:

Tie sijoittuu kokonaan uudelle tielinjalle nykyisen valtatie 5:n länsipuolelle. Uusi tielinja kiertää Oravikosken taajaman ja Paukarlahden kylän länsipuolitse.

Vaihtoehto B:

Vaihtoehto B on pääosin vaihtoehto A:n mukainen linjaus, mutta poikkeaa vaihtoehto A:sta Oravikosken ohituksen osalta. Vaihtoehto B:n linjaus kiertää Oravikosken lännempää kuin vaihtoehto A.

Vaihtoehto 0 (nolla):

Hanketta ei toteuteta, mutta nykyisellä tiellä tehdään pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimisen jälkeen ympäristöviranomaisen antaman lausunnon edellyttämän täydennyksen mukaisesti tutkittiin ohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen lisäksi lännempiä vaihtoehtoja. Läntisimmät kulkivat Kivilahden Tuohisaaren ja Tuohiniemen yli, minkä katsottiin olevan ympäristön kannalta merkittävä haitta. Läntisimmät vaihtoehdot ovat myös kannattavuus- ja kustannustarkasteluissa heikompia kuin lähempänä nykyistä valtatiestä kulkevat vaihtoehdot ja siksi niistä luovuttiin.

Karsitut vaihtoehdot:

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman vaihtoehto A:n linjausta muutettiin ensin pohjois-osassa lännemmäksi maankäytön kehittämismahdollisuuksien turvaamiseksi Paukarlahden kylän kohdalla. Oravilahden pohjukassa se sivusi nykyistä valtatie 5 linjausta ja erotti Oravikosken taajaman läheisyydessä olevaa asutusta tien länsipuolelle. Tielinja kulki myös läheltä Oravikosken koulua, ja rajoitti siten sen suunniteltua laajentumista. Vaihtoehto päätettiin jättää tarkasteluista pois, koska se kulki nykyisen asutuksen lomitse sekä liito-oravareviirin ja historiallisen valtatie 5 kivisillan yli. Vaihtoehto rajoitti myös maankäyttöä Oravikoskelle tehdyn kasvusuuntaselvityksen tavoitteiden vastaisesti.

Vaihtoehto B karsittiin ympäristövaikutusten arvioinnista, koska nelikaistaista, eritasoliittymän varustettua moottoritietä ei voida toteuttaa ehdotetulle paikalle Oravilahden länsipuolella aiheuttamatta kohtuutonta haittaa luonnonympäristölle ja maisemalle, joita ovat esimerkiksi liito-oravareviirit ja perinnemaisemat. Sekaannusten välttämiseksi ympäristövaikutusten arvioinnissa ei käytetä B-kirjainta vaihtoehtojen nimissä.

Vaihtoehto C jaettiin kahteen vaihtoehtoon C1 ja C2 ja varsinainen vaihtoehto C jäi pois tarkasteluista tiegeometrian tarkistuksen jälkeen. Linjauksissa käytetään 3000 m kaarresädettä mahdollisuuksien mukaan.

Vaihtoehtoja muodostettaessa tutkittiin myös vaihtoehdon VE D länsipuolelle sijoittuvia linjauksia. Näistä linjauksista todettiin että niiden niin luonnolle kuin maisemalle aiheuttavat vaikutukset ovat niin merkittäviä että ne perustellusti jätetään pois lopullisesta arvioinnista. Linjaukset eivät myöskään olleet alustavan tarkastelun perusteella taloudellisesti kannattavia.

Aluevaraukset

Palokangas-Humalajoki-tiehankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossaan yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Savon ympäristökeskus toteaa linjausvaihtoehdon C2 tutkituista vaihtoehdoista parhaimmaksi, mutta myös vaihtoehdon D toteuttamiskelpoiseksi. H/K-suhteeltaan C2 vaihtoehto on parempi kuin C1, mutta D vaihtoehtoa heikompi. Tien yleissuunnittelua johtava keskeisistä viranomaisista koostuva ohjausryhmä on päättänyt esittämään jatkosuunnittelun pohjaksi vaihtoehtojen C2 ja C1 yhdistelmää. Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen vaihtoehdot C1 ja C2 eivät eroa kaavavarauksiltaan toisistaan, sen sijaan vaihtoehto D erottuu jo selkeästi myös maakuntakaavan tarkkuustasossa omana linjauksenaan.

Kaavatoimikunta on päättänyt valita kaavan laadinnan pohjaksi yleissuunnittelun ohjausryhmän esityksen mukaisesti vaihtoehdot C2 ja C1 kattavan linjauksen. Kaavavaraus antaa mahdollisuudet jatkosuunnittelun yhteydessä tehdä tarkistuksia, joilla vältetään mahdollisesti esim. ongelmaksi koetulta ja kalliilta Kivilahden ylitykseltä jne.

Kaavaratkaisuun vaikuttivat mm. seuraavat seikat:

- C2 on yhteysviranomaisen mukaan paras vaihtoehto
- C2 ja C1 vaihtoehtojen yhdistelmästä löydettävissä h/k-suhteeltaan ja mahdollisesti myös kustannuksiltaan paras vaihtoehto
- toteuttaa parhaiten runkotieverkolle asetettuja vaatimuksia

Maakuntakaavassa esitetään valtatie 5 uusi tielinjaus moottoritietasoisena runkotienä, tien vanha linjaus seututienä ja mt 531 Lempyy-Palokangas seututienä. Lisäksi kaavassa on osoitettu runkotien eritasoliittymät Palokankaalle, Oravikoskelle ja Humalamäkeen. Kaavassa on myös osoitettu kevyen liikenteen seuturaitti, joka noudattelee osittain vanhan viitostien linjaa. Merkintä osoittaa yhteystarvetta. Raitin sijoittuminen ratkaistaan yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä.

Kaavaan sisällytetty tiestö jakautuu eri tieluokkiin seuraavasti: Runkotiet 17,4 km, seututiet 17,5 km, josta vanhaa viitostietä on 14,7 km. Seuturaitteja kaavassa on 17,2 km. Yhteensä tievarauksia kaavassa on n. 52 km.

Maakuntakaavamerkinnot ja – määräys

(alueilla, joita merkinnot koskevat on voimassa rakentamista koskeva rajoitus, MRL 33 §):

Uusi moottoritie/runkotie

Runkotiet yhdistävät pääkaupunkiseudun ja valtakunnan suurimmat kaupunkiseudut, pääkaupunkiseudun ja valtakunnan osat sekä useimmat suurista kaupunkiseuduista toisiinsa. Runkotiet palvelevat myös keskeisiä kansainvälisiä yhteyksiä. Liittymäjärjestelyt runkoteille toteutetaan moottoritien tapaan eritasoliittyminä. Paikallinen liikenne pyritään erotelemaan pitkämatkaisesta liikenteestä rinnakkaistiejärjestelyin.

Seututie

Seututiet yhdistävät kuntatason keskuskeskukset tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja kytkevät merkittävimmät muut liikennettä synnyttävät kohteet sekä yleiset rajanylityspaikat ylempiluokkaiseen verkkoon. Valtatieluokkaisen moottoriväylän rinnakkaistie on yleensä seututie.

vt – st

Merkinillä osoitetaan tieluokkamuu

Seuturaitti

Uusi seuturaitti

Eritasoliittymä

Toteutus

Kaavavarausten taustalla olevien hankkeiden toteuttaminen tapahtuu Leppävirran kunnan ja valtion toimesta käytettävissä olevien taloudellisten resurssien määrittelemällä aikataululla. Tiehanke sisältyy Varkauden-Pieksämäen seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja sen aiesopimukseen. Aiesopimus allekirjoitettiin keuhällä 2007. Sopimuksen mukaan hanke on budjettihankkeista kiireellisin. Maakunnallisissa suunnitelmissa hanke on toteutuksessa välittömästi VT5 Päiväranta-Vuorela välin jälkeen eli ensi vuosikymmen alkupuolella.

Vesitieverkko ja satamat

Lähtökohdat ja tavoitteet

Alue rajautuu idässä Koiruksen järvioltaaseen, joka kuuluu Vuoksen vesistöalueeseen.

Kaava-alueelle sijoittuu Saimaan syväväylältä johtava 2,4 m:n syvyyksen omaava yhdysväylä, joka on pääosin uittoliikenteen käytössä.

Maakuntakaavan tavoitteena on turvata riittävin aluevarauksin uiton, veneilyn ja vesimatkailun toiminta- ja kehittymisedellytykset kaava-alueella. Tavoite on myös yhdensuuntainen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Tavoitteissa korostetaan ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöedellytysten parantamista sekä luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämistä.

Suunnitteluperiaatteet

Maakuntakaava perustuu väylä- ja reittivarausten osalta Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan. Väylä- ja reittiverkostoa täydennetään lähinnä veneilyn ja vesimatkailun tarpeista lähtien ja reittien kehittämisessä huomioidaan uitto- ja proomuliikenteen tarpeet.

Väyläluokittelu:

PÄÄLUOKKA			VÄYLÄLUOKKA (perusväyläluokka)		
1	Kauppamerenkulun väylät	Ensisijaisesti kauppamerenkulun käyttöön rakennettu ja kauppamerenkulkua varten ylläpidettävä väylä. Kauppamerenkululla tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaista rannikon alusliikennettä, joka maksaa väylämaksuja. Sisävesillä kauppamerenkulun väyläksi luetaan Saimaan syväväylästä.	VL1	Kauppamerenkulun 1-lk väylät (pääväylät)	Valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävät kauppamerenkulun pääväylät, joilla kulkee valtaosa vesiliikenteen tavaravirroista. Liikennöinti mahdollista ympärivuotisesti kaikissa näkyvyysolosuhteissa.
			VL2	Kauppamerenkulun 2-lk väylät	Lähinnä paikallista merkitystä omaava kauppamerenkulun väylä, tai pääväylään liittyvä rinnakkais- tai yhdysväylä.
2	Yhdysväylät	Ensisijaisesti muun hyötyliikenteen kuin kauppamerenkulun käyttöön rakennetut ja ylläpidettävät väylät sekä alueellisesti merkittävät veneilyn pääväylät	VL3	Hyötyliikenteen matalaväylät	Mm. yhteysliikennettä, kalastusaluksia, proomuliikennettä, uittoa ja alueellisesti merkittävää matkustajaliikennettä palvelevat väylät.
			VL4	Veneilyn runko- väylät	Veneilyn pääväylä, joka muodostaa yhtenäisen pidempijakoisen reitin rannikolla tai sisävesillä kahden alueen välillä.
3	Veneilyn paikallisväylät	Ensisijaisesti veneilyn käyttöön tarkoitettu paikallinen matalaväylä	VL5	Veneväylät	Paikallinen veneväylä, esim. pistoväylä pääväylältä satamaan tai yhdysväylä kahden muun väylän välillä. Kulkusyvyyttä 1,0 ... 2,5 m.
			VL6	Venereitit	Reittitasoinen matalaväylä. Kulkusyvyyttä 0,5 ... 2,5 m (kulkusyvyydestä ei vastata)

Satamaluokittelu**I Syväsatama**

II Teollisuussatama tai -laituri, muu lastinkäsittelypaikka

III Retki-, koti- ja käyntisatamat

IV Kalastussatama tai -laituri

Aluevaraukset

Maakuntakaavaan on merkitty viivamerkinillä syväväylältä Oravikoskelle johtava yhdysväylä sekä kohdemerkinnällä Oravikosken kotisatama sekä Kaivantolahden uiton toimintapaikka. Väylä sekä molemmat kohteet ovat jo kaavan mukaisessa käytössä.

Maakuntakaavamerkinnit**Laiva- tai veneväylä ja syväys****IV Venesatama tai laituri** (rakentamisrajoitus, MRL 33 §)**Iu Satama-alue tai uiton toimintapaikka** (rakentamisrajoitus, MRL 33 §)Rakentamismääräys: Nippujen pudotuspaikat (LU):

Melualueelle ei tule sallia muuta kuin uittoon ja vesiliikenteeseen liittyvää rakentamista.

Toteutus

Kaikki kaavassa esitetty on jo olemassa.

LUONTO-JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ**3.9 Luonnonsuojelualueet (S, SL)**

Varkauden seudun seutukaavassa alueelle ei ole osoitettu luonnonsuojelualueita. Tiehankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä alueelta ei ole löydetty maakuntakaavassa osoitettavia aluevarauksia.

3.10 Kulttuuriympäristön vaaliminen (SM, SR, MA, sr, ma)**Lähtökohdat ja tavoitteet**

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden mukaan "alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden välillä edistetään mahdollisuuksien mukaan. Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytössä on otettava huomioon kult-

tuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet ja valtioneuvoston päätökset.”

Kulttuuriympäristö edustaa ihmisen luoman ympäristön ajallisia, tyyllisiä ja maisemallisia kerrostumia. Ne kertovat kunkin ajan arvoista tuleville sukupolville. Maakuntakaavan tavoitteena on välittää tieto seudun valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävistä kohteista ja alueista ja edistää niiden vaalimista ja käyttöä niiden arvonmukaisesti.

Valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin kuuluvat kohteet, joilla ympäristöministeriö ja museovirasto katsovat olevan keskeinen asema Suomen kulttuuriperinnössä. Tavoitteena on suojella, hoitaa ja kehittää kyseisiä kohteita ja ottaa ne huomioon maankäytön suunnittelussa ja ympäristöön vaikuttavassa päätöksenteossa. (Rakennettu kulttuuriympäristö - valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, 1993, Museovirasto).

Paukarlahtea koskevat tällä hetkellä valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet sekä rakennettuna kulttuuriympäristönä että maisema-alueena. Kotalahtea koskevat tällä hetkellä valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet vain rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Museovirasto valmistelee uutta päätöstä valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä, joissa suunnittelualueella on kaksi valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi luokiteltua kohdetta; Kotalahden kaivoskylä ja Paukarlahden kylä. Kotalahden raja-alue pienenee merkittävästi.

Paukarlahden kylä kuuluu ympäristöministeriön v. 1992 maisema-alue-ryhmän mietinnössä määrittelemään valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Sen katsotaan edustavan tyypillistä Pohjois-Savon järvisen kylää, jossa tilakeskusten ryhmä ja niitä ympäröivät pellot muodostavat edustavan kokonaisuuden. Oleva tielinjaus rikkoo toiminnallisen ja maisemallisen kokonaisuuden kulkemalla suoraviivaisesti kylän halki. Yhtenäisimpänä vanha viljelymaisema on säilynyt valtatie 5 ja rannan välisellä alueella. (Arvokkaat maisema-alueet, Maisema-alue-ryhmän mietintö II, 66/1992, Ympäristöministeriö). Paukarlahden rannoille levittäytyneen Paukarlahden kylän rakennuskanta on yhtenäinen ja monipuolinen kokonaisuus. Erityisesti seuratalo 1910-luvulta, vanha kievärakennus sekä Jussilan, Kivelänharjun ja Ristolän pihapiirit ovat edustavimpia kohteita. Kylässä on myös 1940- ja 1950-lukujen omakotitaloja sekä uudempaa pientalokantaa.

Vahvistetussa seutukaavassa Paukarlahden kylän alue on osoitettu em. mukaisesti arvokkaana maisema-alueena, ma 532 Paukarlahti.

Kotalahden nikkelikaivos aloitti toimintansa Oravikoskella v. 1959. Yhtenäisenä säilynyt kaivosrakennusten ja asuntoalueiden muodostama kokonaisuus on luokiteltu edustamaan maamme rakennettua kulttuuriperintöä. Kotalahden alueen rajauksesta on neuvoteltu Museoviraston kanssa ja päädytty pienempään, tulevan päätöksen mukaiseen rajaukseen, kuin vuoden 1993 julkaisussa.

Tiehankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä alueelta on löydetty seuraavat valtakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut alueet: Oravikoski/Haasian-lahden laitumet, Paukarlahti/Melasen haka sekä Jussilan hakasaarekkeet

Jo aiemmin tehtyjen inventointien lisäksi alueella on tehtyjä inventointeja muinaisjäänkösiin, kulttuuriympäristöön ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin rakennuksiin liittyen Palokangas-Humalajoki -tiehankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin sekä Kotalahti-Paukarlahti-Oravikoski osayleiskaavan laadinnan yhteydessä.

Suunnitteluperiaatteet

Merkittään kaavaan valtakunnallisesti merkittävät alueet. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä valitulta tielinjaukselta jatkokutkimuksissa mahdollisesti löytyvät muinaismuistokohteet osoitetaan Pohjois-Savon maakuntakaavassa.

Aluevaraukset

Tehdyissä selvityksissä alueelta ei ole löydetty yhtään merkittävää muinaismuistokohdetta. Em. syystä ko. alueita ei ole myöskään osoitettavissa kaavassa. Tielinjauspäätöksen jälkeen Savo-Karjalan tiepiiri tulee teettämään ko. linjaukseen kohdistuvan tarkentavan muinaismuistoja koskevan selvityksen. Kaavaan on merkitty valtakunnallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi luokitellut Haasianlahden, Jussilan ja Melasen hakalaitumet MA-b -merkinnällä sekä Paukarlahden kylän alue ja Kotalahden kaivoskylä valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurihistoriallisina ympäristöinä, molemmat merkinnällä MA-v.

MA Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeä alue
ma Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeä kohde

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt (MA-v, ma-v), maakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset kohteet tai ympäristöt, luonnonsuojelulain mukaiset maisema-alueet, perinteisen maatalouden ja karjanhoidon muovaamat yksittäiset biotoopit, kuten kaskiahot ja laidunmetsät (MA-b, ma-b) eli perinnebiotoopit.

Suunnittelumääräys muille MA- ja ma-merkinnöille poislukien MA-b ja ma-b: Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueen tai maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet, erityispiirteet ja identiteetti, valtakunnallisen kohteen ja alueen osalta valtioneuvoston aluetta koskevan päätöksen mukaisesti. Alueelle suunniteltavien hankkeiden ja suunnitelmien toteutusta on ohjattava siten, että näiden arvojen säilyminen ja kehittäminen turvataan. Valtakunnallisesti merkittävien MA-v /ma-v alueiden ja kohteiden suunnittelussa on pyydettävä lausunnot ympäristökeskukselta ja museoviranomaisilta.

MA-b

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Alueen suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta ja museoviranomaisilta.

Toteutus

Alueiden toteutus etenee tarkemman kuntakaavoituksen kautta.

3.11 Rantarakentaminen

Rantarakentamista on tarkasteltu alueelle laadituissa alemman asteisissa kaavoissa (mm. Paukarlahden yleiskaava) erittäin kattavasti, mistä syystä maakuntakaavassa ei ole tarpeen käsitellä rantarakentamista.

LUONNONVARAT

3.12 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (MT)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Maakuntakaavan aluevarausten tavoitteena on luoda edellytykset alueella harjoitettavan maa- ja metsätalouden jatkumiselle ja kehittymiselle varaamalla tuotantoalueita ja pyrki-mällä estämään muusta alueidenkäytöstä mahdollisesti aiheutuvia haittoja.

2. seutukaavassa olivat mukana maa- ja metsätalouden erityisalueet (MT). Mukana olivat opetus- ja tutkimus- ja jalostustoiminnan alueet sekä sellaiset maa- ja metsätalousalueet, joiden suojaaminen muilta maankäyttömuodoilta (esim. taajamatoiminnat) katsottiin tarpeelliseksi.

3. seutukaavassa olivat mukana hyvät peltoalueet (MT1), joiden säilyminen viljelyksessä haluttiin turvata. Lähtökohtana MT1-alueiden varaukselle olivat alueet, joilla on runsaasti laatuluokaltaan erittäin hyviä peltoalueita. Rajausten perustana on maatilahallituksen suorittama peltoinventointi (1975). Mukaan otettiin lähinnä IA-luokan pellot ja niistä yhte-näiset suuret aluekokonaisuudet.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa todetaan, että "Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön".

Suunnitteluperiaatteet

MT- ja MT1-aluevarausmerkinnät on maakuntakaavassa yhdistetty yhdeksi luokaksi. Muutoin aluevaraukset perustuvat Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan. Em. kaavan aluevarauksiin on tehty tarvittavia tarkistuksia varausten ajan tasalle saattamiseksi ja eri maankäyttömuotojen yhteensovittamiseksi mm. maanmittauslaitoksen Slices-aineistoon perustuen.

Aluevaraukset

MT-alueena kaavassa on osoitettu Paukarlahden "hyvät peltoalueet", MT 52.232 Paukarlahti, pinta-alaltaan 203 ha sekä Leppävirran kunnan puoleisilta osin Sotkaniemen pelto-kuvio MT 52.233 Sotkanniemi, 24 ha.

Maakuntakaavamerkintä ja -määräys:

MT Maatalousalue

Suunnittelumääräys: Alueet tulee ensisijaisesti säilyttää maatalouskäytössä. Maa- ja metsätalousalaan liittyvän opetus- ja tutkimustoiminnan toimintaedellytyksiä ei tule heikentää. Rakentaminen tulee suunnitella siten, että yhtenäisiä peltoalueita ei pirstota, eikä muutoin heikennetä viljelyolosuhteita, ja otetaan huomioon maiseman peruspiirteet.

Toteutus

Kaavaan merkitty alue on kaavamerkinnän mukaisessa käytössä. Aluevaraukset katsotaan toteutuneiksi, kun ne säilyvät nykyisessä käytössä.

3.13 Kaivostoimintojen alueet (EK)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Toimintansa lopettanut Kotalahden kaivos sijaitsee Oravikosken taajamassa valtatie 1:n läheisyydessä. Kaivostoiminnasta on seurannut sortumavaara nykyiselle tielinjaukselle. Oravikosken ympäristöön on suunnitteilla uutta kaivos- ja rikastamatoimintaa. Voimassa olevassa seutukaavassa Kotalahden kaivoksen alue on esitetty teollisuusalueena T ja osin erityistoimintojen alueena ER1. Maakuntakaavan merkintäohjeiden mukaisesti kaivosalueita tarkastellaan omana aluevarausluokkana ja merkitään EK- merkinnällä.

Aluevaraukset

Kotalahden kaivoksen alue merkitään kaivostoimintojen alueeksi EK 52.100 Kotalahti, 82 ha.

Uutta kaivostoimintaa on syntymässä aivan kaava-alueen tuntumaan Valkeisenrannan alueelle. Kaivoshanke on vuoden 2007 aikana ollut lakisääteisen ympäristövaikutusten arvioinnin kohteena. Ko. uusi kaivostoimintojen alue tulee käsittelemään Pohjois-Savon maakuntakaavan yhteydessä.

Kaavamerkintä ja -määräykset:

EK Kaivostoimintojen alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kaivos - toimintojen alueet, joille voi sijoittaa kaivostoimintaa.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset.

YHDYSKUNTAHUOLTO JA MUUT TARPEET

3.14 Energiansiirtoverkosto (z)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Sähkön siirto suoritetaan valtakunnan tasolla 110 ja 400 kV:n kantaverkolla. Kantaverkon pohjois-eteläsuuntainen voimajohto kulkee Etelä-Savosta Sisä-Savon kautta Kuopioon ja edelleen Lapinlahdelle, Iisalmeen ja Kajaaniin. Sähkön syöttö kuntakeskusten muuntoasemiin hoidetaan 110 kV:n linjoilla. Kaavoitettavan alueen kautta kulkee pohjois-eteläsuuntainen 110 kV:n sähkönsiirtolinja. Linjasta haarautuu Humalamäen kohdalla 110 kV:n linja lounaaseen.

Aluevarausperiaatteet

Maakuntakaavaan merkitään olemassa olevat 110 kV:n sähkönsiirtolinjat sekä mahdolliset suunnitteilla olevat uudet linjat. Uusi moottoritelinjaus tulee edellyttämään vähäisiä muutoksia 110 kV:n sähkönsiirtolinjan sijaintiin. Muutokset eivät kuitenkaan näy maakuntakaavassa kaavan yleispiirteisyydestä johtuen.

Maakuntakaavamerkinnät (alueilla, joita merkinnät koskevat on voimassa rakentamista koskeva rajoitus, MRL 33 §):

---z-- 110kV	Sähkönsiirtolinja, jännite
--------------	----------------------------

Kaikki kaavaan merkityt sähkönsiirtolinjat sisältyvät vahvistettuun Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavaan.

Toteutuminen

Kaavassa olevat sähkönsiirtolinjat ovat jo toteutetut.

3.15 Vesihuolto (j, pv, V)

Lähtökohdat ja tavoitteet

Alueella ei ole merkittäviä pohjavesivarjoja. Tarvitsemansa raakaveden Paukarlahden alueen asutus saa maakuntakaava-alueella sijaitsevasta Vuorisenmäen 1. luokan pohjavesialueesta. Alueella on myös pohjavedenottamo. Oravikosken taajama saa vetensä Kotalahden pohjavedenottamolta.

Vedenhankinnan ja -jakelun osalta kehitystarpeet kohdistuvat paikallisten vesiosuuskuntien vedenhankinnan varmistamiseen siten, että alueiden vedenhankinta tulisi perustumaan jatkossa vähintään kahteen vesilähteeseen.

Alueella toimii yksi jätevedenpuhdistamo Oravikoskella. Lietteenkäsittely on järjestetty paikan päällä. Jatkossa kunnalla on tarkoitus poistaa Oravikosken puhdistamo käytöstä ja johtaa jätevedet Leppävirran kautta Varkauden puhdistamolle.

Suunnitteluperiaatteet

Pohjavesialueet jaetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeisiin (I), vedenhankintaan soveltuviin (II) sekä muihin (III) pohjavesialueisiin. I-luokkaan kuuluvat alueet, joiden pohjavettä käytetään tai tullaan käyttämään 20-30 vuoden kuluessa tai muutoin tarvitaan vedenhankintaan. II-luokkaan kuuluvat alueet, jotka soveltuvat yhteisvedenhankintaan, mutta joille ei ole toistaiseksi osoitettavissa käyttöä yhdyskuntien, haja-asutuksen tai muussa vedenhankinnassa. III-luokan alueiden hyödyntämiskelpoisuuden arviointi vaatii lisätutkimuksia veden laadun ym. selvittämiseksi.

MRL 28§:n mukaan maakuntakaavassa osoitetaan merkitykseltään vähintään seudulliset vesi- ja jätevesihuollon runkolinjat sekä näihin liittyvät vedenottamot, raakaveden puhdistuslaitokset ja jäteveden puhdistamot. Lisäksi kaavaan merkitään I- ja II-luokkaan kuuluvat pohjavesialueet.

Aluevaraukset

Alueella on yksi pohjavesialue ja se on esitetty kaavassa merkinnällä pv 52.652 Vuorinen. Jätevedenpuhdistamo samoin kuin vedenottamo ovat merkitty kaavaan kohdemerkinnöillä.

Maakuntakaavamerkinnot:

j	Jätevedenpuhdistamo
V	Vedenottamo
pv	Pohjavesialue

4. Lähtökohtien ja tavoitteiden toteutuminen kaavaratkaisuissa ja sen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttösuunnitelmiin

Leppävirran pohjois-osan valtatie 5 maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksyttiin maakuntahallituksessa toukokuussa 2005. Suunnitelmassa oli todettu myös kaavan laadinnalle asetetut lähtökohdat ja tavoitteet. Tätä ennen ja myös sen jälkeen tiehankkeen ympäristövaikutusten arviointityön sekä osayleiskaavatyön yhteydessä laaditut selvitykset ovat pohjustaneet nyt valmistuneen kaavaehdotuksen laatimista.

Kaavaehdotuksen maankäyttöratkaisut noudattavat asetettuja tavoitteita.

Paukarlahtea ja Kotalahtea koskevat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden osalta kulttuuriympäristötavoitteet ja Paukarlahden osalta vielä maisemaan liittyvät tavoitteet.

Maakuntakaava vastaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja tavoiteraportin keskeisiin velvoitteisiin seuraavasti:

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

VAT	Leppävirran pohjoisosan VT5 maakuntakaava
Toimiva aluerakenne - aluerakenteen tasapainoinen kehittäminen hyödyntämällä olemassa olevia rakenteita ja alueiden omia vahvuuksia - ylimaakunnallisten kehittämisvyöhykkeiden toimintaedellytysten tukeminen - kyläverkoston kehittäminen sekä maaseudun elinkeinotoimintojen edistäminen ja muun toimintatapon monipuolistaminen - maanpuolustuksen ja rajavalvonnan alueellisten edellytysten turvaaminen	Kts. sivut 42- 43 - vahvistaa valtatie 5 kehittämiskäytävän kehitystä ja parantaa Kuopion seudun valtakunnallista saavutettavuutta - tukee Paukarlahden, Oravikosken ja Kotalahden kylien kehitystä - ei vaikutuksia maanpuolustukseen tai rajavalvontaan..
Eheyttyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu - olemassa olevien yhdyskuntarakenteiden hyödyntäminen ja eheyttäminen - palvelujen ja työpaikkojen sijoittaminen siten, että se ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa - vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen tukemaan yhdyskuntarakennetta - joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun edellytysten parantaminen - riittävien alueiden varaaminen elinkeinotoiminnoille	Kts. sivut 41- 42 - eheyttää pääosin yhdyskuntarakennetta - Esitetyt työpaikka- ja teollisuusalueet sijoittuvat yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kannalta kohtuullisen hyvin - yhdyskuntarakenne mahdollistaa toimivan joukkoliikenteen - riittävästi alueita elinkeinoelämälle - mahdollistaa monipuolisen asuntorakentamisen - uudet alueet eivät sijoitu häiriöalueille

• kaupunkiseutujen kehittäminen tasapainoisina kokonaisuuksina ja keskusta-alueiden kehittäminen • monipuolisina palvelujen, asumisen ja vapaa-ajan alueina • viheralueiden yhtenäisyys • rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus, omaleimaisuus ja ihmisläheisyys • ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen poistaminen ja ennalta ehkäiseminen	• parantaa pyöräilyn ja kevyen liikenteen olosuhteita • saattaa heikentää joukkoliikenteen palvelutasoa • heikentää elinympäristön laatua uuden tielinjauksen välittömällä vaikutusalueella
Kulttuuri ja luonnonperintö • luonnonvarojen saatavuuden turvaaminen tuleville sukupolville • kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön säilyminen • arvokkaiden luonnonalueiden ja niiden monimuotoisuuden säilyminen • ekologisten yhteyksien säilyminen suojelualueiden välillä	Kts. sivut 28-30, 42 • tukee Paukarlahden ja Kotalahden valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurihistoriallisen ympäristöjen säilyttämistä • joillakin alueilla muutoksia maisemiin • kulttuurikohteet ja -maisemat on huomioitu kaavassa • kaava säilyttää kansallisesti arvokkaat maisema-alueet
Virkistyskäyttö ja luonnonvarat • luonnon virkistyskäytön ja luonto- ja kulttuurimatkailun edistäminen • matkailukeskusten ja -alueiden verkostuminen ja vapaa-ajan vyöhykkeiden kehittäminen toimivina palvelukokonaisuuksina • loma-asutuksen mitoittaminen siten, että turvataan luonoltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen ja loma-asumisen viihtyisyys	Kts. sivut 27, 30 -33 Virkistyskäyttö huomioitu mm. sisällyttämällä kaavaan virkistysveneilyä palvelevan sataman varaus Luonnonvarojen osalta kaavassa on huomioitu aluevarauksin tärkeät pohjavesialueet Ei ole käsitelty loma-asutusta.
Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto • liikennejärjestelmien kehittäminen eri liikennemuodot käsittävänä kokonaisuuksina • liikennetarpeen vähentäminen ja liikenneturvallisuuden parantaminen • ensisijaisesti olemassa olevien pääliikenneyhteyksien ja -verkostojen kehittäminen • valtakunnallisesti tärkeiden liikenneväylien, satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuuksien turvaaminen • energiahuollon tuotantolaitosten ja energiaverkostojen valtakunnallisten tarpeiden turvaaminen • uusiutuvien energialähteiden, kuten tuulivoiman, hyödyntämismahdollisuuksien edistäminen	Kts. sivut 23—28, 41-43 • Kaava sisältää runkotieksi luokitellun VT5 uuden linjauksen ja mahdollistaa näin ko. tien parantamisen uuteen paikkaan. • Kaavassa on huomioitu uittotoiminnan ja veneilyn tarpeet • kaavassa pyritään liikennetarpeen vähentämiseen • ei vaikutuksia energiahuoltoon eikä uusiutuvien energialähteiden edistämiseen.
Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet/Vuoksen vesistöalue • Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät	sivut 28-30, 42 • Kaavassa on huomioitu Vuoksen vesistöalueen osalta tälle alueelle kohdistuvat maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet

MAAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Maakuntatavoitteet	Leppäviran pohjoisosan VT5 maakuntakaava
Aluerakenteen toimivuutta edistetään • tuetaan valtateiden 5, 9 ja 17, radan ja vesiteiden kehittämistä. • maakuntakaavassa edistetään ranta- ja järviluonnon sekä Kuopion lehtokeskuksen erityispiirteiden kestäväää moninaiskäyttöä ja suojelua	• kaava vastaa tavoitetta • kaava vastaa tavoitetta
Yhdyskuntarakennetta eheytetään ja elinympäristön laatua kehitetään • kaupunkiseudulla on toimiva joukkoliikenne ja yhdyskuntarakennetta kehitetään joukkoliikenteen tarpeet huomioiden • eheytetään olemassa olevia taajamia	• kaava vastaa osin tavoitetta. Osa joukkoliikenteestä voi siirtyä uudelle tielle, mutta toisaalta lisääntyvä asutus voi tuoda uutta liikennetarvetta. • eheyttää

• maakuntakaavassa vartaan asumiseen /taajamatoimintoihin alueita siten, että ne mahdollistavat alueiden toteutumisen myös pientalopainotteisena	• on huomioitu
Kulttuuri- ja luonnonperintö seudun vahvuudeksi, edistetään virkistyskäyttöä ja käytetään luonnonvaroja kestävästi • maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kohteet sekä • luonnon- että kulttuuriympäristön osalta sekä Natura 2000 -ohjelman alueet	• kaavassa on osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät luonnon- ja maisemakohteet • luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeiset alueet säilyvät
Yhteysverkostojen toimivuus ja energiahuolto turvataan • Liikenneväylien suunnittelussa otetaan huomioon ulkoilureitistöjen vaatimat sekä myös riistan liikkumisen edellyttämät ali- ja ylikulkutiet sekä riista-aidat. • Pohjois-Savon mittavat puuvarannot mahdollistavat erityisesti metsähakkeen hyödyntämisen tulevaisuuden energialähteenä. Puun käyttöä energiantuotannossa (hake, pelletti, briketti) lisätään mm. käynnistämällä maakunnan puupelletti- ja puubrikettituotanto. Erityisesti maaseudulla olevien rakennusten lämmityksessä tavoitteena on automatisoitu hakelämmitys	Kaava sisältää uiton toimintapaikan aluevarauksen, joka palvelee tarvittaessa myös bioenergian kuljetuksia. Kaavassa ei ole voitu mittakaavallisista syistä huomioida riistan liikkumisen edellyttämiä ali- ja ylikulkuteitä, vaan ne tulevat tarkasteluun tiehankkeen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

5. Maakuntakaavan toteutuminen

Maakunnan suunnittelu, erityisesti maakuntakaavoitus on ensisijainen suunnittelumuoto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoinnissa. Maakuntakaavassa tavoitteet voidaan ja tulee sovittaa yhteen niin maakunnallisten kuin paikallistenkin tavoitteiden kanssa.

Maakunnallisesti tavoitteiden määrittely on luontevaa myös sen vuoksi, että maakuntakaavoituksen ohella maakuntien liitoilla on vastuu aluekehitystehtävistä. Maakuntakaavoitusta ja aluekehittämishoelmia yhdistävänä ja ohjaavana linkkinä toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntasuunnitelma, jossa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys. Siinä voidaan esittää maakunnan aluerakennetta ja alueidenkäyttöä koskevia linjauksia. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen edistämisen kannalta on tärkeää, että jo maakuntasuunnitelmassa aluerakenne ja alueidenkäyttö kytketään osaksi muuta maakunnan kehitystä ja otetaan huomioon valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa esitetyt näkökulmat.

Pääsääntöisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät kuntien alueidenkäytön suunnitteluun maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kautta sen jälkeen, kun tavoitteet on asianmukaisesti määritelty maakuntakaavoituksessa. Maakuntakaavassa tavoitteet otetaan huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Osa tavoitteista on luonteeltaan sellaisia, etteivät ne aina sovellu käsiteltäväksi maakuntakaavassa. Tällaisia ovat esimerkiksi eräät elinympäristön laatuun liittyvät tavoitteet. On myös tilanteita, joissa alueidenkäyttöä tai alueidenkäytön suunnittelua koskevia tavoitteita ei ole vielä määritelty maakuntakaavoituksessa. Tällöin tavoitteet otetaan huomioon suoraan kuntien kaavoituksessa.

Maakuntakaava toteutuu toisaalta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen ohjausvaikutuksensa kautta ja toisaalta viranomaisia koskevan maakuntakaavan toteuttamisveloitteen ja muihin lakeihin liittyvän huomioonottamisveloitteen kautta. Toteutumisen tarkastelu perustuu ympäristöministeriön maakuntakaavan oikeusvaikutuksia koskevaan op-paaseen.

Maakuntakaavan aluevarausten tulisi toteutua vuoteen 2025 -2030 mennessä. Osa vahvistettavaksi esitetyistä aluevarauksista on yhteydessä väestö- ja työpaikkakehitykseen ja siitä laadittaviin ennusteisiin. Esimerkiksi liikennetarve ja siitä johtuva tiestön, vesiväylien ja satamien kehittäminen riippuu väestö- ja työpaikkakehityksestä. Vastaavasti rakenta-

misen määrä määrittelee kiviainestarpeen ja sen edellyttämien soran- ja hiekanotto-alueiden laajuuden.

Maakuntakaavan toteutuminen yksityiskohtaisemmalla kaavoituksella

Maakuntakaava laaditaan yleispiirteisenä kaavana, jossa keskitytään maakunnan mittakaavan kysymyksiin. Tämän vuoksi kaavoituksen taustalla oleva selvitystyö on myös yleispiirteistä, joten maakuntakaavan maankäyttöratkaisuja, kaavamerkintöjä ja kaavamääräyksiä on tulkittava yleispiirteisenä. Maakuntakaavan esittämistavasta riippumatta kaikki maakuntakaavassa esitettävät maankäyttöratkaisut on tarkoitettu täsmentymään vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun tai lupamenettelyn yhteydessä.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 32.1 §).

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 32.3 §)

Ohjausvaikutus yleis- ja asemakaavoihin

Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen maakuntakaava sallii kaavajärjestelmän sisällä tarkoituksenmukaisen joustavuuden. Maakuntakaavassa esitetyt maakunnallisista lähtökohdista määritellyt alueiden käytön periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavasuunnittelussa.

Toisaalta maakuntakaavan ohjeena oleminen edellyttää maakuntakaavan keskeisten periaatteiden ja maankäyttöratkaisujen välittymistä kuntakaavoitukseen. Muussa tapauksessa maakuntakaava ei ole ollut lain tarkoittamassa mielessä ohjeena yksityiskohtaisempia kaavoja laadittaessa tai muutettaessa.

Maakuntakaava ei ole voimassa yksityiskohtaisemman oikeusvaikutteisen kaavan alueella muutoin kuin näiden kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Yksityiskohtaisempien kaavojen eli kuntakaavojen pinta-alan laajentuessa maakuntakaavan välittömän ohjausvaikutuksen pinta-ala supistuu. Kuitenkin on katsottava, että suoritettaessa kuntakaavojen ajanmukaisuusarviointia, maakuntakaavassa osoitettu uusi maankäyttöratkaisu on keskeinen kriteeri ajanmukaisuutta arvioitaessa.

Yleiskaava voidaan laatia oikeusvaikutteisena tai MRL 45 §:n mukaisena oikeusvaikutusettomana yleiskaavana. Maakuntakaavan tulee olla ohjeena kuitenkin molempien yleiskaavojen laatimiselle. Asian luonteesta johtuu, että ohjeena olemiselle on jossakin määrin tiukemmat kriteerit laadittaessa oikeusvaikutteista yleiskaavaa, koska se puolestaan ohjaa asemakaavaa.

Lähtökohtana yhteistä yleiskaavaa laadittaessa on, että maakuntakaava ohjaa myös yhteistä yleiskaavaa. Perustellusta syystä maakuntakaavan ohjausvaikutus yhteiseen yleiskaavaan voi kuitenkin olla joustavampaa. Perusteltu syy voi liittyä esimerkiksi sellaiseen olosuhteiden nopeaan muuttumiseen, ettei maakuntakaavan muuttamista voida pitää aikataulusyistä mahdollisena tai tarkoituksenmukaisena.

Normaalin kaavahierarkian mukaan oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa asemakaavaa MRL 42 §:n mukaisesti. On kuitenkin mahdollista, että maakuntakaavan alueelle ei laadita yleiskaavaa, jolloin maakuntakaava ohjaa suoraan asemakaavoitusta.

Mikäli maakuntakaavaa laadittaessa on jo tiedossa, että osalle aluetta ei laadita yleiskaavaa, voi tällä olla vaikutuksensa maakuntakaavan sisältöön ja sitä kautta myös sen ohjausvaikutuksiin. Tällaisissakin tilanteissa maakuntakaavaa on kuitenkin tulkittava yleispiirteisenä kaavana, eikä maakuntakaava korvaa siinä mielessä yleiskaavaa.

Jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa otettava huomioon maakuntakaavan lisäksi MRL 54.4 §:n mukaan soveltuvin osin myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksesta säädetään.

Maakuntakaavan joustaminen

Maakuntakaavalla pyritään entistä enemmän tukemaan maakunnan kehittämisedellytyksiä, mikä edellyttää maakuntakaavalta riittävää joustavuutta. Maakuntakaava on yleispiirteisempi kaava kuin entinen seutukaava, mistä johtuen kuntakaavat voivat yleensä joustaa enemmän maakuntakaavasta kuin mikä oli mahdollista seutukaavan osalta. Joustaminen voi koskea sekä aluevarauksia että kaavamääräyksiä. Maakuntakaavan joustamista voidaan tarkastella kolmitasoisesti:

Maakuntakaavan täsmentyminen.

Kaavajärjestelmän peruseriaatteena on, että yleispiirteisempää maankäyttösuunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä. Maakuntakaavassa esitetyn maankäyttöratkaisun tulee täsmentyä kuntakaavoituksessa. Kyseessä on siten kaavajärjestelmään kuuluva perusominaisuus, ei varsinainen joustaminen.

Hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavaan.

Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua edellyttäen, että maakuntakaavan tavoite ei muutu. Poikettaessa maakuntakaavassa osoitetusta maankäytöstä on maakuntakaavan tavoite turvattava samassa kaavassa, jossa poikkeaminen tehdään. Maakuntakaavasta poikkeamista tulee perustella kaavaselostuksessa. Hyväksyttävä eroavuus ei voi kuitenkaan tarkoittaa maakuntakaavan keskeisistä periaatteista poikkeamista. Poikkeaminen maakuntakaavassa osoitetusta valtakunnallisesta alueidenkäyttötavoitteesta on aina katsottava poikkeamiseksi myös maakuntakaavan keskeisestä periaatteesta.

Rakennus- ja luonnonsuojelukohteiden osalta maakuntakaavan suojelutavoitteiden tulkinta on tiukkaa, mutta aluevarausmerkinnät tulkitaan näissäkin tapauksissa yleispiirteisesti. Samoin eri väylien ja verkkojen, kuten liikenne- ja energiaverkkojen, osalta yhteystarpeiden tulkinta on tiukkaa, sitä vastoin sijainti voi vaihdella maakuntakaavassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Kaavassa esitetyn käyttötarkoituksen muuttaminen on mahdollista edellyttäen, että uusi käyttötarkoitus toteuttaa maakuntakaavassa esitettyä tavoitetta. Käyttötarkoituksen muutoksesta ei sitä vastoin ole kyse, jos maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen sanottua maankäyttöluokkaa ei ole voitu maakuntakaavassa edes esittää. Kyseessä voi olla esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaisen alueen osan täsmentyminen kuntakaavassa talouskeskuksen alueeksi, jolloin kyseessä on vain normaali maakuntakaavan täsmentyminen.

Maakuntakaavasta poikkeamisista on syytä neuvotella maakunnan liiton kanssa.

Maakuntakaavan muuttamista edellyttävä ratkaisu.

Maakuntakaavan kanssa ristiriidassa olevaa kaavaratkaisua ei voida toteuttaa ilman, että sitä ennen maakuntakaava voidaan muuttaa. Mitä merkittävämmästä kaava-asiasta on kyse, sitä nopeammin ristiriita nousee joustamisen esteeksi.

Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa, mikäli kyseessä ei ole edellisessä kohdassa tarkoitettu perusteltu hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta eikä kyseessä ole myöskään jäljempänä mainittu yhteisen yleiskaavan yhteydessä mainittu

Maakuntakaavan toteutuminen viranomaispäätösin

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. (MRL 32.2 §)

Maankäyttö- ja rakennuslaki nimenomaisesti edellyttää, että viranomaiset ottavat maakuntakaavan huomioon alueiden käyttöä koskevien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamispäätöksiä tehtäessä ja pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista. Lisäksi viran-

omaisten on katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Vaikeuttamisen estäminen on säädetty jossain määrin voimakkaammin kuin edistämismelvoite.

Maakuntakaavan edistämismelvoite koskee kaikkia sellaisia valtion ja kunnan viranomaisia, joilla on katsottava olevan alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Sama koskee myös valtion liikelaitoksiksi organisoituja viranomaisia. Edelleen velvoite koskee myös kuntaa kaavoitustoimen hoitajana.

Jo suunnitteluvaiheessa on maakuntakaava otettava huomioon, mikä tarkoittaa suunnitelmien toteuttamista maakuntakaavan yleispiirteisyyden rajoissa. Tällä tavoin maakuntakaavan oikeusvaikutukset kytketään eri hallinnonalojen toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tämä edellyttää uudenlaista ajattelutapaa eri viranomaisten toimintakulttuurissa. Velvollisuus maakuntakaavan toteuttamisen edistämiseen vaatii näiltä tahoilta myös vahvempaa sitoutumista kaavan tavoitteisiin. Maakuntakaavasta poikkeavien uusien kilpailevien vaihtoehtojen toteuttaminen on vastoin edistämismelvoitetta.

Hankkeiden budjetointi on suunnittelun keskeinen osa. Näin ollen maakuntakaavassa osoitetut hankkeet on otettava huomioon jo määrärahoja suunniteltaessa ja kohdennettaessa siten, että pyritään edistämään kaavan toteuttamista.

Mikäli suunnittelun yhteydessä käy ilmi, että maakuntakaavassa esitetty vaihtoehto ei ole enää ajan tasalla, ratkaisu tilanteeseen on haettava maakuntakaavaa muuttamalla. Viranomaisvaikutuksen johdosta on muutoinkin tärkeää, että maakuntakaava pysyy ajan tasalla.

Maakuntakaavan viranomaisvaikutus ei ole MRL 32.3 §:n mukaisesti voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella.

Maakuntakaavan suhde muun lainsäädännön mukaiseen päätöksentekoon

Maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmä on rakennettu siten, että maankäytön suunnittelu on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämistä siten kuin erityislaissa säädetään. Tässä suhteessa keskeisiä erityislakeja ovat tielait, maa-aineslaki, vesilaki ja metsälaki. Luonnonsuojelulaki ja muinaismuistolaki on vielä otettava erikseen huomioon MRL 197 §:n mukaisesti. Ratalinjat ja energiaverkot toteutetaan yleensä lunastuslakien perusteella.

Vaatus maakuntakaavan huomioon ottamisesta erityislainsäädännön mukaisessa viranomaisten päätöksenteossa vaihtelee lainsäädännön alasta riippuen. Yleisesti voidaan todeta, että erityislainsäädännön merkitys on suuri maakuntakaavan toteuttamisessa, mikäli erityislaissa on tyhjentävästi säädelty sen suhde maankäytön suunnitteluun. Mikäli säätely on väljää, maankäyttö- ja rakennuslain merkitys kasvaa. Kuitenkin on huomattava, että sen jälkeen kun maakuntakaava on vahvistunut alueelle, viranomaisten on erityislakeja soveltaessaan MRL 32.2 §:n mukaisesti otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Viranomaisten on sopeutettava maakunnallista alueiden käyttöä koskevat ratkaisut maakuntakaavaan.

Toteutumisen seuranta

Sova-lain mukaan suunnitelmasta tai ohjelmasta (tässä tapauksessa maakuntakaavasta) vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman tai ohjelman toteuttamisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia seurataan ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Seuranta on osa suunnitelman tai ohjelman toteuttamista. Seurannan avulla voidaan parhaiten todeta, onko suunnitelman tai ohjelman toteuttamisen vaikutuksia osattu ennakoida. Seurannan avulla tunnistetaan riittävän aikaisessa vaiheessa odotamattomat haitalliset vaikutukset. Niin ikään voidaan varmistaa, että haittojen lieventämiseksi toteutetut toimet vähentävät haitallisia vaikutuksia kuten oli suunniteltu.

Maakuntakaavan toteutumisesta seurataan annettaessa lausuntoja ja käytäessä viranomaisneuvotteluja kuntakaavojen ja muiden maakuntakaavaa toteuttavien suunnitelmien laadinnan yhteydessä. Maakuntakaavan toteutumisen seurantaa tapahtuu myös vuosittain laadittavien maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmien (TOTSU) yhteydessä. Seu-

rannassa kiinnitetään erityisesti huomiota kulttuuriympäristöön ja kaivostoiminnan kehitykseen.

Liikenteen osalta tilannetta seurataan tiiviisti maakuntahallituksen asettaman Pohjois-Savon liikennejärjestelmätyöryhmän toimesta.

6. Maakuntakaavan toteutumisen vaikutukset

Vaikutusten arviointia ohjaavat lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on järjestää alueidenkäyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on myös tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen vaikutukset, mukaan lukien ympäristö-, yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuksen 1 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.

EY:n direktiivi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY) säätelee suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Direktiivi toteutetaan Suomessa lailla viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, joka tuli voimaan 1.6.2005. Tämä ns. SOVA-laki mahdollistaa ympäristönäkökoh- tien ottamisen huomioon aiempaa paremmin jo suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun alkuvaiheessa. Se lisää tiedonsaantia viranomaisten suunnitelmista ja mahdollisuuksia osallistua niiden valmisteluun. SOVA-lain mukaan tietyistä suunnitelmista ja ohjelmista tehdään ympäristöarviointi.

Lain mukaan viranomaisella on velvollisuus selvittää ja arvioida valmistelemissä suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset, jos niiden toteuttaminen voi vaikuttaa merkittävästi muun muassa ihmiseen, luontoon ja sen monimuotoisuuteen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan tai luonnonvaroihin. Suunnitelman tai ohjelman ympäristöarvioinnista vastaa se viranomainen, joka suunnitelman tai ohjelman valmistele. Arviointia tehtäessä otetaan huomioon muissa yhteyksissä ympäristöstä ja ympäristövaikutuksista tehdyt selvitykset. Näitä selvityksiä voidaan hyödyntää SOVA-lain mukaisissa arvioinneissa siten, että niitä täydennetään ja ajantasaistetaan tarpeen mukaan. Näin on myös tehty tässä Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa, kun siinä on tukeuduttu esim. tiehankkeen vaikutusten arvioinnin osalta hankkeen yhteydessä tehtyyn lakisääteiseen ympäristövaikutustenarviointiin (YVA).

Arviointimenettely

Tiehankkeesta ja sen vaikutuksista maakuntakaava-alueen ihmisiin, luontoon jne. on laadittu YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Leppävirran pohjoisosan valtatien 5 maakuntakaava perustuu arvioinnin osalta ko. arviointiselostukseen.

Vaikutukset kaava-alueelle

Valtatien 5 uudesta tielinjauksesta välillä Palokangas- Humalajoki on laadittu YVA- lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Yhteysviranomaisen lausunnon mukaan kaavan laadinnan pohjaksi valittu linjausvaihtoehto C2 on tutkituista paras ja toteuttamiskelpoinen. Kaavan laadinnan pohjaksi on valittu vaihtoehtojen C1 ja C2 yhdistelmä, joka antaa mahdollisuudet vähentää tien meluhaittoja ja myös alentaa tien rakentamiskustannuksia. Näin muodostetun linjauksen edut kasvavat entisestään muihin vaihtoehtoihin verrattuna.

Arvioinnissa ei noussut esiin mitään sellaista, joka olisi esteenä ko. yhdistelmälinjauksen merkitsemiselle maakuntakaavaan. Käytännössä kaavan yleispiirteisyydestä johtuen molemmat vaihtoehdot, C1 ja C2, mahtuvat saman viivamerkin alle.

Tien uudella sijoittelulla ehkäistään ympäristölle, maisemalle, luonnonarvoille ja kulttuuri-perinnön vaalimiselle muutoin aiheutuvia merkittäviä haittoja. Sekä Paukarlahden että Oravikosken kylien alueella liikenteestä aiheutuva melu vähenee oleellisesti. Tämä parantaa merkittävästi alueen viihtyisyyttä asumisalueena. Tien siirto mahdollistaa kylien kehittämisen myös muutoin asumisympäristönä mm. valtakunnallisista kulttuurimaiseman suojelun lähtökohdista käsin.

Henkilöauto säilyy alueella pääasiallisena liikkumisvälineenä, vaikka kaavan aluevaraus-ten taustalla olevat toimenpiteet parantavatkin joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun olosuhteita. Osa linja-autovuoroista siirtynee uudelle tieyhteydelle. Näin vuorojen määrä saattaa nykyisellä tiellä vähentyä ellei sitten kasvavan väestömäärän johdosta synny uutta liikennetarvetta.

Maakuntakaavalla taataan liikenteen sujuvuuden edellyttämien toimenpiteiden mahdollistuminen alueen liikenneverkolla ja erityisesti valtatiellä 5. Valtatien 5 vanhan linjauksen säilyminen seututietasoisena rinnakkaisyhteytenä varmistaa yhteyksien toimivuuden myös ongelmatilanteissa sekä parantaa yhteyksiä mm. uusille työpaikka-alueille. Ennustettu liikennemäärien kasvu tulee lisäämään onnettomuusmääriä. Valtatien uusi linjaus pienentää merkittävästi erityisesti vakavien onnettomuuksien riskiä.

Maakuntakaavaan sisältyy esitys kevyen liikenteen seuturaitiston toteuttamisesta siten, että se sitoo alueen kolme kasvavaa kylää toisiinsa. Kaavaan sisältyy myös aluevaraukset uiton toimintapaikalle ja sille johtavalle väylälle. Kaava toteuttaa näin suoraan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pyrkimystä ympäristöystävällisten liikennemuotojen edistämiseksi.

Kaavaan merkityt sähkölinjat ovat jo olemassa. Uusi tielinjaus edellyttää vähäisiä muutoksia linjan sijaintiin, mutta kaavan yleispiirteisyydestä johtuen muutokset eivät näy kartalla.

Vesihuollon yksityiskohtaista suunnittelua säädellään ensisijaisesti vesilailla ja vesihuoltolailla sekä jäte- ja pintaveden puhdistuslaitosten osalta myös ympäristösuojelulla. MRL 32.2 §:n mukaisesti vesihuoltolain mukaisessa suunnittelussa on otettava maakuntakaava huomioon ja pyrittävä edistämään kaavan toteutumista. Kaavassa osoitetut pohjavedenotto ja jätevedenpuhdistamo ovat jo olemassa ja näin ollen maakuntakaava ei tuo muutoksia vesihuollon nykytilanteeseen.

Kaavassa esitetyt Oravikosken taajama-alueen laajentumisalueet eheyttävät ja tiivistävät kylän rakennetta. Laajentuva asutus luo pohjaa palvelujen säilymiselle ja edellytyksiä yritystoiminnan sijoittumiselle alueelle.

Kaavassa esitettyyn kaivostoimintojen alueeseen kohdistuvan uuden kaivostoiminnan vaikutukset asutukseen tulevat arvioiduiksi ko. toiminnan lupamenettelyn yhteydessä. Toiminnasta aiheutuva mahdollinen melu-, pöly- ym. vaikutus on huomioitu siten, että EK-alueen välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu taajamatoimintojen laajentumisaluetta aluevarauksena, vaan yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa ilmaisevalla nuolella. Alueen tuleva mahdollinen käyttö ratkaistaan tarkempien selvitysten ym. perusteella.

Vaikutukset kaava-alueen ulkopuolelle

Paukarlahti sijaitsee noin puolen tunnin ajomatkan päässä Kuopiosta. Kylä tarjoaa asukkaalleen mahdollisuuden työssäkäyntiin Kuopiossa hyviä julkisen liikenteen yhteyksiä hyödyntäen. Valtakunnallisesti arvokkaana kulttuurihistoriallisena ympäristönä päävesistön äärellä sijaitseva Paukarlahden kylä onkin varsin houkutteleva vaihtoehto väljempää asumista haluaville. Paukarlahden kylän kehittyminen tukee Kuopion kehittymistä yhtenä maamme kasvukeskuksista.

Kuopion seudun maakuntakaava on VT5:n eritasoliittymäratkaisujen osalta yhdenmukainen Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa esitettyjen liittymäratkaisujen

kanssa. Sen sijaan em. kaavat poikkeavat tältä osin Kuopion maaseutualueiden yleiskaavan ratkaisuksista siten, että niissä ei ole esitetty eritasoliittymää Sotkanniemen kohdalle. Lähtökohtana maakuntakaavoissa on pidetty, että Leppävirran kunnan rajaan rajautuvan Sotkanniemen alueen asutuksen yhteydet etelään tapahtuvat uuden Humalamäen eritasoliittymän kautta ja pohjoiseen Pellesmäen liittymästä. Tämä edellyttää tiejärjestelyjä (esim. rinnakkaistie) Sotkanniemen alueella siten, että yhteys Pellesmäkeen tulee sujuvaksi.

Maakuntakaavassa esitetyn uuden tielinjauksen vaikutukset heijastuvat myös Varkauden suuntaan. Vanhan mutkaisen ja turvattoman tien korvautuminen uudella nopealla yhteydellä laajentaa Kuopion työssäkäyntialuetta ja myös vaikutusaluetta asiointisuuntautumisessa. Vaikutukset näkyvät mm. pendelöinnin kasvuna molempiin suuntiin myös Varkauden ja Kuopion välillä. Uudella tieyhteydellä ei kuitenkaan liene selkeästi havaittavia vaikutuksia esim. tonttikysyntään Varkauden kaupungin alueella.

Kaavan myötä tapahtuva yhdyskuntarakenteen tiivistyminen ja joukkoliikenteen toimintaedellytysten mahdollinen paraneminen palvelevat myös ilmastomuutoksen torjuntaan liittyviä tavoitteita.

7. Suunnittelun vaiheet ja osallistuminen

Maankäyttö – ja rakennuslaki on tuonut maankäytön suunnitteluun termin *osallinen*. Seuraavassa taulukossa on esitetty ne tahot, jotka on katsottu osallisiksi maakunta kaavaa laadittaessa. Osallisten joukko on tarkentunut työn edetessä.

Osalliset		Menettelytapa ja työn vaihe
Kunnat	- Leppävirran kunta	- neuvottelu kunnan kanssa, aloitus, valmistelu- ja ehdotusvaiheissa - esittelytilaisuudet ehdotusvaiheessa - lausunnot OAS:n ja kaavaehdotuksen nähtävillä olojen yhteydessä
Maanomistajat ja muut, joiden asumiseen, työn tekoon tai muihin oloihin maakunta-kaava saattaa vaikuttaa	- suunnittelualueen maan omistajat ja heitä edustavat yhteisöt - asukkaat ja loma-asukkaat - kylätoimikunnat, asukasyhdistykset ym. asukkaita edustavat yhteisöt - tiettyä väestöryhmää edustavat yhteisöt	- lehti-ilmoitus Savon Sanomissa ja Soisalon seutu-lehdessä, aineisto nähtävillä Leppävirran kunnan ilmoitustaululla ja liiton internet-sivuilla - OAS:n nähtävillä pito - mielipiteet OAS:sta - kaavaehdotuksen ja valmistelu-aineiston nähtävillä pito - muistutukset ehdotuksesta ja valmisteluaineistosta
Viranomaiset	- ympäristöministeriö, Tiehallinto, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Museovirasto, Pohjois-Savon ympäristökeskus, TE-keskus, metsäkeskus, lääninhallitus ym. valtion aluehallinnon viranomaiset, Fingrid	- lainmukainen viranomaisneuvottelu aloitus- ja hyväksymisvaiheissa - muu viranomaisyhteistyö koko prosessin ajan - lausunnot valmistelu- ja ehdotusvaiheissa, - ministeriöiden lausunnot vahvistamisvaiheessa
Suunnittelualueeseen rajautuvat naapurikunnat	- Kuopion kaupunki	- Kuopion kaupungille tiedotetaan aloitusvaiheessa kaavan vireille tulosta ja OAS:n nähtävillä asettamisesta - ehdotusvaiheessa tiedotetaan nähtävillä asettamisesta - lausunnot ehdotuksesta
Yhteisöt, yritykset ja järjestöt, joiden toimialaa maakuntasuunnittelussa käsitellään	- luonnonsuojelupiiri ja yhdistykset, kauppakamari, MTK, Metsänomistajien liitto, Metsänhoitoyhdistys Keski-Savo, keskeiset työmarkkinajärjestöt, Savon Voima Verkko Oyj, ym. yhteisöt	- lehti-ilmoitus Savon Sanomissa ja Soisalon seutu-lehdessä, aineiston nähtävillä olo Leppävirran kunnan ilmoitustaululla ja liiton internet-sivuilla - lausunnot OAS:n ja kaavaehdotuksen nähtävillä olojen yhteydessä

Kaavan laadinta on edennyt seuraavasti:

- Kaavan laatimistarvetta koskeva neuvottelu pidettiin 17.2.2004
- Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus päätti 15.11.2004 pitämässään kokouksessa käynnistää maakuntakaavan laadinnan VT5:n Palokangas-Humala-joki välille
- Ilmoitus kaavan vireille tulosta toukokuussa 2005
- Kaavan osallistumisarviointisuunnitelma oli nähtävillä kesäkuun 2005.
- Lainmukainen (MRL 66§) viranomaisneuvottelu oli 17.8.2005 koskien mm. kaavan osallistumisarviointisuunnitelmasta saatua palautetta.
- Kaavan valmisteluaineisto asetettiin nähtäville tammikuussa 2007
- Kaavaehdotus asetettiin virallisesti nähtäville kesäkuussa 2007.
- Toinen lainmukainen viranomaisneuvottelu pidettiin syksyllä 2007
- Kaava hyväksyttiin maakuntahallituksessa 22.10.2007 ja – valtuustossa 12.11.2007
- Ympäristöministeriö vahvisti kaavan 27.11.2008

Eri tahojen kanssa on neuvoteltu tarpeen mukaan suunnitteluprosessin eri vaiheissa.

Kunnille ja viranomaisille on kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelman julkistamisen yhteydessä kaavan laatimisen käynnistymisestä. Suunnittelun etenemisestä ja siihen liittyvistä esittelytilaisuuksista on tiedotettu Savon Sanomissa ja Soisal on seutu - paikallislehdessä sekä kuntien ilmoitustauluilla

Kaavat

Oikeusvaikutteiset yleiskaavat:

- Paukarlahden kylän yleiskaava, vahvistettu 1997
- Särkilahden ja Särkiniemen osayleiskaava, 2000

Oikeusvaikutuksettomat yleiskaavat

- Oravikosken taajaman yleiskaava, 1991
- Koirus-, Huhti- ja Petäjäjärven rantayleiskaava, valtuuston hyväksymä 1987

Vireillä olevat osayleiskaavat:

- Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 2005

Asemakaavat:

- Oravikosken asemakaava ja sen muutokset, 1985

Ranta-asemakaavat:

- Koirusjärven (Oravikoski) rantakaava, 1987
- Reinikkalansaaren rantakaava, 1994
- Röökerinniemen ranta-asemakaava, 1997
- Huhtijärven (Oravikoski) rantakaava, vahvistettu 1992
- Pehintaipaleen ranta-asemakaava, vahvistettu 21.4.1999
- Vaajasalmen ranta-asemakaava, hyväksytty 24.9.2002
- Oraviniemen ranta-asemakaava, vahvistettu 8.7.1983
- Kuopion seudun maakuntakaava
- Kuopion maaseutualueiden yleiskaava

8. Käytetyt tutkimukset ja muut lähteet

Kaavoitukseen liittyvät selvitykset:

- Kotalahden-Paukarlahden alueen luonto- ja maisemaselvitys, Helena Rönkä, 2003
- Koiruksen alueen luonto- ja maisemaselvitys, Helena Rönkä, 2002
- Rakennusinventoinnit, 2005-2006
- Oravikosken taajaman alueinventointi, Arto Savolainen, 2006
- Leppävirran luonto- ja maisemaselvitys, 1997
- Leppävirran kulttuuriympäristöt ja luontokohteet, Pohjois-Savon ympäristökeskus
- Leppävirran kunnan muinaisjäännösinventointi, Museovirasto, 1998
- Hirvien talvehtimisalueet ja hirvivahingot 200-2004, Leppävirran rhy
- Leppävirran Natura 2000 -alueet, Pohjois-Savon ympäristökeskus
- Arvokkaat maisema-alueet, 76. Paukarlahti, maisema-alueityöryhmän mietintö II, Ympäristöministeriön mietintö 66/1992
- Rakennettu kulttuuriympäristö, Museovirasto ja ympäristöministeriö 1993
- Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti alueen kyläsuunnittelu, käynnissä.
- Leppävirran kunnan maapoliittinen ohjelma 2006 – 2010
- Leppävirran kunnan kaavoituskatsaus 2006
- Pohjois-Savon kaupallinen palveluverkko 2006 / Maakuntakaavan palveluselvitys Julk. A49, Kaupan keskukset ja kehitysmahdollisuudet Julk. A50
- Slices-aineisto

Tien yleissuunnittelu ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA)

- VT5 Parantaminen välillä Palokangas-Humalajoki, tarveselvitysselostus, Tiehallinto
- VT5 parantaminen välillä Leppävirta-Humalajoki, Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti koulureittiselvitys, Tiehallinto
- Savo-Karjalan tiepiirin toimesta vuosien 2004-2006 aikana on uuden tielinjauksen alueelle tehty mm. seuraavia eläimistöön, kasvillisuuteen ja maisemaan liittyviä selvityksiä:
 - Oravikosken Löydönlammen sieniraportti, Helena Rönkä 2004
 - Paukarlahden kiertävän tiekäytävävaihtoehdon Ve5b vaikutukset luontoon ja maisemaan, Helena Rönkä
 - VT5 parantaminen välillä MT531-Paukarlahti, luonto- ja maisemaselvitys, Helena Rönkä 2000
 - Liito-oravaselvitys, Faunatica Oy, 2006-12-21
 - Luontoselvitykset, Faunatica Oy, 2006
- VT5:n pääsuuntaselvitys ohituskaistaselvitys, tietyyppiselvitys ja tarveselvityksiä 1988 alkaen
- VT5 osuuden Leppävirta-Kuopio kehittäminen välillä Palokangas-Humalajoki, Leppävirta, Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Tiehallinto 2006
- Ympäristövaikutusten arviointia koskeva esite, Tiehallinto 2006
- VT5 osuuden Leppävirta-Kuopio kehittäminen välillä Palokangas-Humalajoki, Leppävirta, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Tiehallinto 2006

9. Maakuntakaavan laadinnan organisointi

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava on laadittu Pohjois-Savon liiton toimesta. Maakuntakaavatyötä on ohjannut seuraavista viranomaisista koostuva kaavatoimikunta:

Suunnittelujohtaja Paula Qvick, Pohjois-Savon liitto, pj.
 Kaavoitus- ja kiinteistöinsinööri Leila Kantonen, Leppävirran kunta
 Maankäytönsuunnittelija Katri Mattelmäki, Savo-Karjalan tiepiiri
 Ylitarkastaja Patrick Hublin, Pohjois-Savon ympäristökeskus
 Tutkija Helena Taskinen, Museovirasto
 Maakuntainsinööri Jouko Kohvakka, Pohjois-Savon liitto, siht.

MAAKUNTAKAAVAN ALUEVARAUKSET JA MERKINNÄT**Alueen erityisominaisuutta kuvaavat merkinnät**

NIMI	MKMERK	TUNNUS
Kotalahden kaivoskylä	MA	MA-v 52.533
Paukarlahden maisema-alue	MA	MA-v 52.532
Vuorinen, tärkeä pohjavesialue	PV	PV 52.652

Aluevaraukset

NIMI	MKMERK	TUNNUS	Pinta-ala (ha)
Paukarlahti	MT	MT 52.232	203
Oravikoski	A	A 52.003	133
Oravikosken teollisuusalue	T	T 52.801	22
Oravikosken työpaikka-alue	TP	TP 52.810	17
Kotalahden kaivos	EK	EK 52.100	82
Sotkanniemi	MT	MT 52.233	24

Kohdemerkinnät

NIMI	MKMERK	TUNNUS
Paukarlahden kylä	at1	at1 52.053
Kaivantolahden uitontoimintapaikka	lu	lu 52.920
Oravilahden satama	lv	lv 52.902
Melasen ja Jussilan hakamaat	ma-b	ma-b 52.534
Haasianlahden laitumet	ma-b	ma-b 52.535
Oravikosken jv-puhdistamo	j	---
Vuorisen vedenottamo	v	

LIITE2

LEPPÄVIRRRAN POHJOISOSAN VALTATIENTEN 5 MAAKUNTAKAAVAN ALUEVARAUSLUETTELO MUUTOKSET VARKAUDEN SEUDUN POHJOISOSAN SEUTUKAAVAAN NÄHDEN LUETTELOON ON MERKITYT SUOSITUKSET JA MÄÄRÄYKSET VAIN SILTÄ OSIN, KUIN NIIHIN ON TULLUT MUUTOKSIA.	
VARKAUDEN SEUDUN POHJOISOSAN SEUTUKAAVA Aluevaraukset	LEPPÄVIRRRAN POHJOISOSAN VALTATIENTEN 5 MAAKUNTAKAAVA MUUTOKSET JA LISÄYKSET SEUTUKAAVAN ALUEVARAUKSIIN (kumottavan seutukaavan säilytettävät aluevaraukset esitetään maakuntakaavan aluevarauksina)
Taajamatoimintojen alueet (A) A 52.003 Oravikoski, 53 ha	Taajamatoimintojen alueet (A) A 52.003 Oravikoski, 133 ha Aluetta on laajennettu viitostien länsipuolelle, pohjoiseen ja myös etelään. <u>Suunnittelumääräykset:</u> Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kevyen liikenteen yhteydet seudullisille virkistysalueille.
Kyläalueet (AT) AT 52.053 Paukarlahti <u>Suositus:</u> Alueelle tulisi laatia osayleiskaava. Osayleiskaavaa laadittaessa tulee ottaa huomioon arvokas kylämaisema.	at1 52.053 Paukarlahti <u>Suunnittelumääräys:</u> Alueen käytön suunnittelussa ja kehittämistoiminnassa on tuettava asumisen ohella nykyisen palvelutason säilyttämistä ja alueen luonteeseen soveltuvan elinkeinotoiminnan sijoittumista sekä parannettava kylän elinvoimaisuuden edellytyksiä. Täydennysrakentamista ohjataan ja edistetään yleiskaavoituksella kyläalueilla ja suunnittelussa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria.
	Työpaikka-alueet (TP) uusi TP 52.810 Oravikosken työpaikka-alue, 17 ha
Teollisuusalueet (T) 52.801 Kotalahti	Teollisuusalueet (T) Kotalahden teollisuusalue poistetaan. Alue tulee osaksi uutta EK- kaivostoimintojen aluevarausta. T52.801 Oravikosken teollisuusalue, 22 ha, (uusi) <u>Suunnittelumääräys:</u> Alueen suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille estetään.

Liikennealueet, uiton toimintapaikat (LU) ja satamat (LV) LU 52.920 Kaivantolahti, pudotuspaikka	Liikennealueet, uiton toimintapaikat (lu) ja satamat (lv) lu 52.920 Kaivantolahti, uiton toimintapaikka
Suositus, nippujen pudotuspaikat (LU): Toiminnasta aiheutuvan meluhaitan vuoksi ei 200 metriä lähemmäksi pudotuslaituria tulisi sallia muuta kuin uittoon ja vesiliikenteeseen liittyvää rakentamista.	Rakentamismääräys: Nippujen pudotuspaikat (lu): Melualueelle ei tule sallia muuta kuin uittoon ja vesiliikenteeseen liittyvää rakentamista
LV 52.902 Oravilahti, lastinkäsittelypaikka	lv 52.902 Oravilahti, kotisatama Paikan käyttötarkoitus muuttuu kotisatamaksi
Maa- ja metsätalousalueet (MT ja MT1) MT 52.232 Paukarlahti, hyvät peltoalueet, 419 ha MT 52.233 Sotkanniemi, hyvät peltoalueet, 29 ha	Maatalousalueet (MT) MT 52.232 Paukarlahti, hyvät peltoalueet, 203 ha Aluetta on pienennetty pohjoisosiltaan MT 52.233 Sotkanniemi, hyvät peltoalueet, 23 ha Aluetta on pienennetty olemassa olevan tilanteen mukaiseksi.
Arvokkaat maisema-alueet (ma) ma 52.532 Paukarlahti	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet (MA, MA-v) MA 52.532 Paukarlahti MA 52.533 Kotalahden kaivoskylä (uusi)
	Perinnebiotoopit (ma-b), uusi ma-b 52.534 Melasen ja Jussilan hakamaat (uusi) ma-b 52.535 Haasianlahden laitumet (uusi)
	Kaivostoimintojen alueet (EK), uusi EK 52.100 Kotalahti, 114 ha
	Tärkeä pohjavesialue (pv) PV 52.652 Vuorinen
Erityistoimintojen alueet , liikkuminen rajoitettua (ER1) ER1 52.780 Kotalahti	Erityistoimintojen alueet , liikkuminen rajoitettua (ER1) Merkintä poistetaan kaavasta. Alue tulee osaksi uutta kaivostoimintojen aluetta EK 52.100 Kotalahti

Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava ei sisällä Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavassa ollutta Leppävirta-Kuopio ulkoilureittiä. Reittivarauksen poistamisen syynä on ollut ko. kaltaisten pitkien vaellusreittien vähäinen kysyntä rakentamisesta ja kunnossapidosta aiheutuviin kustannuksiin nähden. Kaavasta puuttuvat myös seutukaavassa olleet puhelinyhteyskaapeli tarpeettomana sekä Hyvärilänniemen yhdystie. YM:n laatimien ohjeiden mukaan maakuntakaavassa osoitetaan vain kyläverkon kannalta tärkeimmät yhdystiet.

POHJOIS-SAVON LIITON JULKAISULUETTELO

Sarja A

- A:1 Kunnallistalouden pitkän aikavälin kehitysnäkymistä Pohjois-Savossa,
- A:2 Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava Varkaus, Leppävirta
- A:3 Saimaan Vuoksi, Veneily ja vesimatkailu/Lähtökohtaselvitys
- A:4 Pohjois-Savon jätehuoltosuunnitelma
- A:5 Koillis-Savo. Ulkoilureitistön yleissuunnitelma
- A:6 Maakuntasuunnitelma 2017 - Tavoitteet
- A:7 Koillis-Savon seutukaava. Ehdotus 14.6.1993.
- A:8 Lähettäännpäs käymään taululla. Satu Syrjälä: sosiaalityön suuntautumisvaihtoehdon pro gradu-tutkielma, Tampereen yliopisto 1993
- A:9 Lineaarikiikahdytymen sijaintipaikkatutkimus Pohjois-Savon alueella
- A:10 Pohjois-Savon kalastusmatkailu 2000
- A:11 Pohjois-Savon kehittämisohjelma 1995-1999
- A:12 Kyläkauppa muuttuu - Kyläkauppiaan oheislukemisto
- A:13 Kirkollisiin rakennuksiin ja alueisiin liittyvät uhkatekijät Pohjois-Savossa
- A:15 Pohjois-Savon 6-ohjelma 1995-1999
- A:16 Pohjois-Savon 5b-ohjelma 1995-1999
- A:17 Alueellinen kehittäminen yrittäjyyden ja omatoimisuuden edistäjänä Savossa
- A:18 Sisä-Savon seutukaava. Ehdotus 9.6.1997.
- A:19 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2020
- A:20 Koillis-Savon seutukaava
- A:21 Pohjois-Savon kehittämisohjelma 1998-2000
- A:22 Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavan muutos, Leppävirta
- A:23 Korjataan yhdessä - Pohjois-Savon asutokannan korjaustoiminnan edistämiprojektin loppuraportti
- A:24 Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämisohjelma v. 2000-2006
- A:25 Pohjois-Savon Maakuntakuvatutkimus 2000
- A:26 Pohjois-Savo vuonna 2000 – nykytilanne ja aiempien maakuntasuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen
- A:27 Pohjois-Savon matkailustrategia 2001-2006
- A:28 Pohjois-Savon hyvinvointiklusteri – TOIMINTAOHJELMA 2002-2006
- A:29 Pohjois-Savon ICT-yritysten toimintaympäristö
- A:30 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma v. 2020
- A:31 Sisä-Savon seutukaava
- A:32 Pohjois-Savon kulttuuriklusterin käynnistämiselvitys
- A:33 Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2003-2006
- A:34 PUHTAASTI PARASTA! Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämisohjelma 2003-2010
- A:35 Euroopan unionin laajentumisen taloudelliset vaikutukset ja sen tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet Suomen pk-yrityksille
- A:36 Kuopion seudun maakuntakaavan rakennemallien vaikutukset
- A:37 Kuopion seudun maakuntakaavan rakennemallien palveluverkkoselvitys
- A:38 Kuopion seudun maakuntakaava – rakennevaihtoehtojen liikennejärjestelmät ja niiden vertailu
- A:39 Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategia
- A:40 Pohjois-Savon kulttuuriklusterin kehittämisohjelma
- A:41 Kuopion seudun maakuntakaava, yhdistelmärakennemallin vaikutukset
- A:42 Ylä-Savon seudun maakuntakaava
- A:43 Kuopion seudun kulttuuriympäristö seutukunnan vahvuudeksi
- A:44 Kuopion seudun maakuntakaava
- A:45 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2030
- A:46 Pohjois-Savon kulttuuristrategia
- A:47 Paikoillanne. Valmiina . . .
- A:48 Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2007-2010
- A:49 Pohjois-Savon kaupallinen palv.verkko 2006. Maakuntakaavan palv.selvitys
- A:50 Pohjois-Savon kaupallinen palv.verkko 2006. Kaupan keskuk. ja keh.mahd.
- A:51 Opetustoimen arviointiryhmän loppuraportti
- A:52 Leppävirran pohjoisosan VT5:n maakuntakaava. Ehdotus 28.5.2007.
- A:53 Sosiaali- ja terveyspalvelujen arviointiryhmän loppuraportti
- A:54 Pohjois-Savon matkailustrategia 2007-2013
- A:55 Energia- ja ympäristöteknologia (Pohjois-Savon liitto ja Savonia-akk)
- A:56 Euroyritykset kasvuhakuisia ja yhteistyökykyisiä
- A:57 Moottoriurheilualueet, Pohjois-Savon maakuntakaavan selvityksiä
- A:58 Ampumarata-alueet, Pohjois-Savon maakuntakaavan selvityksiä
- A:59 Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelma: Kehittämishankkeista uusia toimintatapoja Pohjois-Savoon
- A:60 Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava

Sarja B

- B:1 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1991-95, toimintasuunnitelma 1991 ja talousarvio 1991
- B:2 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1992-96, toimintasuunnitelma 1992 ja talousarvio 1992
- B:3 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1991
- B:4 Pohjois-Savon lähiajan kehitysnäkymät 1991
- B:5 Maakunnallisen kehittämisrahan seurantaraportti vuosilta 1989-91
- B:6 Pohjois-Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1991
- B:7 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1993-97, toimintasuunnitelma 1993 ja talousarvio 1993
- B:8 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1992
- B:9 Pohjois-Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1992
- B:10 Maakuntien ja kuntien muuttuva asema eurooppalaisessa yhteydessä - vaikutuksia Pohjois-Savo
- B:11 Kuntayhtymäsuunnitelma 1994-98, toimintasuunnitelma 1994 ja talousarvio 1994
- B:12 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1993
- B:13 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 1993
- B:14 Pohjois-Savon liiton kuntayhtymäsuunnitelma 1995-1999, toimintasuunnitelma 1995 ja talousarvio 1995
- B:15 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1994
- B:16 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1994
- B:17 Savon Liiton kuntayhtymäsuunnitelma 1996-2000, toimintasuunnitelma 1996 ja talousarvio 1996
- B:18 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1995
- B:19 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1995B:20 Savon Liiton toimintasuunnitelma 1997, talousarvio 1997 ja taloussuunnitelma 1997-1999
- B:21 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1996
- B:22 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1996
- B:23 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1996,
- B:24 Maakuntarahen seurantaraportti 1994
- B:25 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1995
- B:26 Maakunnallisen kehittämisrahaston seurantaraportti vuosilta 1989-1995
- B:27 Savon Liiton toimintasuunnitelma 1998, taloussuunnitelma 1998-2000, talousarvio 1998
- B:28 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1997
- B:29 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1997
- B:30 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1997
- B:31 Toiminta- ja taloussuunnitelmia 1999-2001 sekä talousarvio 1999
- B:32 Pohjois-Savon kehitykseen vaikuttavat sektoripoliittikat ja aluekehityspoliittikat sekä alueen taloussosiaalinen tila
- B:33 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1998
- B:34 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1998
- B:35 Työvoimatarpeen ja ammatillisen koulutuksen kohtaaminen Pohjois-Savossa 1998-1999, Faktat ja visiot -loppuraportti
- B:36 Osaaminen ja koulutustarve Pohjois-Savon yrityksissä ja toimipaikoissa
- B:37 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1998
- B:38 Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2000 sekä taloussuunnitelma 2001 - 2002
- B:39 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1999
- B:40 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 1999
- B:41 Pohjois-Savon väliaikainen ammattikorkeakoulu – kokeilusta vakinaiseksi ammattikorkeakouluksi
- B:42 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1999
- B:43 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma 2001 sekä talousarvion 2001 puitteet
- B:44 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 2000
- B:45 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2000
- B:46 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 2000
- B:47 Maakunnallisen kehittämisrahaston seurantaraportti vuosilta 1996-2000
- B:48 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2002 sekä taloussuunnitelma 2003-2004
- B:49 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2001
- B:50 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 2001
- B:51 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 2001
- B:52 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2003 sekä taloussuunnitelma 2004-2005
- B:53 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2002
- B:54 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2004 sekä taloussuunnitelma 2005-2006
- B:55 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2003
- B:56 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2005 sekä taloussuunnitelma 2006-2007
- B:57 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2004
- B:58 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2006 sekä taloussuunnitelma 2007-2008
- B:59 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2006-2007
- B:60 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2005
- B:61 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2007 sekä taloussuunnitelma 2008-2009
- B:62 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunn. TOTSU 2007-2008
- B:63 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2006
- B:64 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2008 sekä taloussuunnitelma 2009-2010
- B:65 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2008-2009
- B:66 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2007
- B:67 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma 2009 ja talousarvio sekä taloussuunnitelma 2010-2011
- B:68 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2009-2010
- B:69 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2030 seurantaraportti syyskuu 2008

ISBN 978-952-5759-10-5 ISSN 1797-4402

POHJOIS-SAVON LIITTO, SEPÄNKATU 1, PL 247, 70101 KUOPIO, PUH. (017) 550 1400